

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 2001-2002**

20 AUGUSTUS 2002

Wetsontwerp houdende instemming met het Verdrag inzake rechtshulp in strafzaken tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Canada, ondertekend te Brussel op 11 januari 1996

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	2
Wetsontwerp	18
Verdrag inzake rechtshulp in strafzaken tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Canada	19
Voorontwerp van wet	28
Advies van de Raad van State	29

SÉNAT DE BELGIQUE**SESSION DE 2001-2002**

20 AOÛT 2002

Projet de loi portant assentiment au Traité d'entraide judiciaire en matière pénale entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement du Canada, signé à Bruxelles le 11 janvier 1996

SOMMAIRE

	Pages
Exposé des motifs	2
Projet de loi	18
Traité d'entraide judiciaire en matière pénale entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement du Canada	19
Avant-projet de loi	28
Avis du Conseil d'État	29

MEMORIE VAN TOELICHTING

Het ontwerp van wet dat de Regering U ter besprekking voorlegt, strekt tot goedkeuring van het Verdrag inzake rechtshulp in strafzaken tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Canada, ondertekend te Brussel op 11 januari 1996.

1. ALGEMENE BEGINSELEN VAN HET VERDRAG

Dit Verdrag is tot stand gekomen in het kader van een algemene optiek van bestaande behoeften tot gerechtelijke samenwerking in strafzaken met Canada.

Momenteel worden de bilaterale betrekkingen tussen België en Canada inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken beheerst door de rechtspraktijk, zonder dat er een bilaterale verdragrechterlijke basis aanwezig is. De wederzijdse rechtshulp is gebaseerd op de goede wil tot gerechtelijke samenwerking van de federale autoriteiten van beide staten, en de verbintenis tot wederzijdse rechtshulp, aangegaan door de gerechtelijke autoriteiten van beide staten, op basis van het principe van wederkerigheid.

Vanuit beide Staten was er de uitdrukkelijke wens om de strijd tegen de georganiseerde misdaad aan te gaan, de intensiteit van de bestaande gerechtelijke samenwerking in strafzaken te verhogen, en de rechts-hulp te verbeteren en verder uit te diepen. Een bijkomend element was de versterking van de rechtszekerheid door de wederzijdse rechtshulp in strafzaken met Canada voor het eerst een conventionele basis te verlenen. Naar aanleiding van de onderhandelingen die geleid hebben tot een nieuwe Overeenkomst inzake uitlevering, werd dan ook parallel het initiatief genomen om een Verdrag te sluiten inzake wederzijdse samenwerking in strafzaken. Er werd geopteerd voor het afsluiten van twee afzonderlijke overeenkomsten.

De bilaterale onderhandelingen met het oog op het realiseren van deze doelstellingen zijn van start gegaan tijdens een werkbezoek van de Canadese delegatie te Brussel van 30 januari tot en met 3 februari 1995. De definitieve tekst van het Verdrag inzake wederzijdse rechtshulp in strafzaken werd te Brussel geparafeerd op 3 februari 1995, en er ondertekend op 11 januari 1996. De ratificatieprocedure werd aan Canadese zijde reeds voltooid. Dit werd met een verbale nota van de Ambassade van Canada te Brussel op 6 augustus 1999 ter kennis gebracht aan het Belgische Ministerie van Buitenlandse Zaken.

De beginselen die dit Verdrag beheersen vindt men uiteengezet in de toelichting bij de bepalingen onder

EXPOSÉ DES MOTIFS

Le projet de loi que le Gouvernement soumet à votre discussion tend à approuver le traité d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement du Canada, signé à Bruxelles le 11 janvier 1996.

1. PRINCIPES GENERAUX DU TRAITE

Ce Traité a vu le jour dans le cadre d'une optique générale d'une réelle nécessité de coopération judiciaire en matière pénale avec le Canada.

Aujourd'hui, les relations bilatérales entre la Belgique et le Canada dans le domaine de l'entraide judiciaire en matière pénale sont régies par la pratique judiciaire en dehors de toute base conventionnelle bilatérale. L'entraide judiciaire repose sur la bonne volonté des autorités fédérales de chacun des Etats de coopérer sur le plan judiciaire ainsi que sur l'engagement d'entraide judiciaire auquel les autorités judiciaires de chacun des Etats ont souscrit sur la base du principe de réciprocité.

Chacun des deux Etats a clairement exprimé le souhait d'engager la lutte contre le crime organisé, d'intensifier la coopération judiciaire existante en matière pénale ainsi que d'améliorer et d'approfondir l'entraide judiciaire. A cela s'ajouta la volonté de renforcer la sécurité juridique en conférant pour la première fois une base conventionnelle à l'entraide judiciaire en matière pénale avec le Canada. Ainsi, dans le cadre des négociations qui ont débouché sur une nouvelle convention en matière d'extradition, l'initiative fut prise de conclure parallèlement un traité dans le domaine de l'entraide judiciaire en matière pénale. L'option retenue fut la conclusion de deux conventions distinctes.

Les négociations bilatérales en vue de la réalisation des objectifs précités furent initiées à l'occasion d'une visite de travail de la délégation canadienne qui s'est déroulée à Bruxelles du 30 janvier au 3 février 1995 inclus. Le texte définitif du Traité d'entraide judiciaire en matière pénale fut paraphé à Bruxelles le 3 février 1995 et y a été signé le 11 janvier 1996. La procédure de ratification est déjà terminée du côté canadien. Le Ministère belge des Affaires étrangères en fut informé par note verbale de l'Ambassade du Canada à Bruxelles du 6 août 1999.

Les principes régissant le présent Traité sont expliqués dans le commentaire des dispositions du Titre

titel I. Zij zijn vrij gelijklopend met deze waarop het Europees Verdrag aangaande de wederzijdse rechts-hulp in strafzaken steunt.

De belangrijkste bijzonderheden aan dit Verdrag houden verband met het feit dat het in Canada geldende «Common Law»-stelsel fundamenteel afwijkt van het in België geldende continentaal Europees rechtstelsel. Het bewijsrecht vertoont aanzienlijke verschillen, en met het oog daarop wordt hieraan in het Verdrag bijzondere aandacht besteed (artikel 8, 10, 16 en 17). Dit is ook het geval met betrekking tot de procedures (*cf.* artikelen 6, en 8, paragraaf 3). Ook bestaan er verschillen in typen dwangmiddelen. Een persoon die opgeroepen is om te getuigen onder het Canadese recht, kan verplicht worden tot het overleggen van stukken, dossiers en andere voorwerpen. Ook hiermee houdt het verdrag rekening (artikel 8, paragraaf 1).

De uitgewerkte regeling laat echter een samenwerking in strafzaken toe, waarbij de bestaande verschillen in beide Staten worden oversteegen.

Meer concreet voorziet dit Verdrag in tal van middelen voor wederzijdse samenwerking, die beide staten moeten toelaten om criminale activiteiten te bestrijden. Van belang is o.a. de bepaling die het mogelijk maakt om getuigen, deskundigen, en gedetineerden in de andere Verdragsstaat te laten verschijnen om er hulp te bieden bij de strafrechtspleging. Ook dient er nadruk te worden gelegd op bijzondere bepalingen gewijd aan het opsporen en identificeren van personen of voorwerpen, het mededelen en overzenden van voorwerpen en stukken, ook in het geval dat deze in het bezit zijn van overheidsbesturen of instellingen. Andere belangrijke vormen van rechtshulp betreffen huiszoeken en inbeslagnemingen, onder andere van de opbrengsten ontstaan uit misdrijven. De aanneming van dit Verdrag zal de uitvoering van zekere strafrechtelijke vooronderzoeken mogelijk maken, die tot op heden onmogelijk waren.

De nadruk moet worden gelegd op de voorname rol die de centrale autoriteiten van beide Staten krijgen, zowel met betrekking tot het verzenden van de verzoeken tot rechtshulp en de antwoorden daarop, als met betrekking tot het overleg over de interpretatie en toepassing van het Verdrag. Voor beide Staten verstaat men onder centrale overheid de minister van Justitie of de aangewezen ambtenaren (voor Canada), de vertegenwoordiger of zijn gemachtigde (voor België). De overzending via diplomatiek weg blijft mogelijk, ingeval bijzondere omstandigheden dit zouden vereisen. Op dit ogenblik worden alle verzoeken tot rechtshulp overgemaakt via diplomatieke weg. De inwerkingtreding van het Verdrag zal bijgevolg een aanzienlijke versnelling van de afhandeling van de verzoeken met zich meebringen.

Ier. Ils sont assez semblables à ceux qui sous-tendent la Convention européenne d'entraide judiciaire en matière pénale.

Les principales particularités du présent Traité tiennent au fait que le régime de « Common Law » en vigueur au Canada diverge fondamentalement du système juridique continental européen prévalant en Belgique. Ainsi, il existe des différences considérables au niveau du droit de la preuve, auquel une attention particulière est dès lors accordée dans le cadre du Traité (articles 8, 10, 16 et 17). Il en va de même pour les procédures (*cf.* article 6 et article 8, § 3). Il existe également des différences au niveau des types de mesures de contrainte. Ainsi, une personne citée à comparaître sous droit canadien peut être contrainte de produire des documents, dossiers et autres objets. Cet élément est également pris en compte par le Traité (article 8, § 1).

Toutefois, la réglementation élaborée permet une coopération en matière pénale au-delà des différences qui existent entre chacun des deux Etats.

D'une manière plus concrète, le présent Traité prévoit de nombreux moyens de coopération qui doivent permettre à chacun des deux Etats de lutter contre des activités criminelles. Une disposition importante est notamment celle qui permet de faire comparaître des témoins, des experts et des détenus dans l'autre Etat contractant pour y apporter leur aide à la procédure pénale. A souligner également des dispositions particulières portant sur la recherche et l'identification de personnes ou d'objets, ainsi que sur la remise et la transmission d'objets et de documents, y compris lorsque ceux-ci sont en possession d'administrations publiques ou d'institutions. D'autres formes importantes d'entraide judiciaire concernent les perquisitions et saisies, notamment de produits de la criminalité. L'adoption du présent Traité ouvrira la possibilité à l'exécution de certaines instructions pénales préparatoires, qu'il était jusqu'à présent impossible de mener.

Il est à souligner que les autorités centrales des deux Etats se voient confier un rôle majeur que ce soit pour l'envoi des demandes d'entraide judiciaire et la réponse à y apporter ou pour la concertation à propos de l'interprétation et de l'application du Traité. Par « autorité centrale », il convient d'entendre, pour le Canada, le ministre de la Justice ou les fonctionnaires désignés par lui et, pour la Belgique, le ministre de la Justice et son représentant ou son délégué. La transmission des demandes par la voie diplomatique demeure possible lorsque des circonstances particulières le requièrent. Aujourd'hui, toutes les demandes d'entraide judiciaire sont faites par la voie diplomatique. L'entrée en vigueur du Traité permettra donc d'accélérer considérablement le traitement des demandes.

Door middel van de bekraftiging van dit Verdrag levert ons land een bijdrage tot een betere bilaterale gerechtelijke samenwerking met Staten die geen lid zijn van de Raad van Europa, noch van de Europese Unie, en worden de bestaande goede betrekkingen tussen België en Canada bestendigd. De ratificatie van dit Verdrag beantwoordt volledig aan de wensen van ons land, en is bijgevolg ten stelligste aangewezen.

2. COMMENTAAR OP DE ARTIKELEN

TITEL I

Algemene bepalingen

Artikel 1: *verplichting tot rechtshulp*

Op grond van artikel 1, paragraaf 1 van het Verdrag verbinden de Verdragsluitende Partijen er zich toe mekaar wederzijds in elke strafzaak rechtshulp te verlenen in de ruimste zin van het woord. De verplichting tot het verlenen van rechtshulp is de hoeksteen van zowat elke rechtshulpverdrag.

Paragraaf 2 definieert de rechtshulp in strafzaken. De termen «onderzoeken» en «procedures» verwijzen naar het strafrechtelijke onderzoek (in ruime zin), terwijl de term «bestrafning» het opleggen van straffen en maatregelen door de rechtelijke macht aanduidt. De uitdrukking «een misdrijf vastgesteld bij een in die Staat geldende wet» houdt in dat de rechtshulp wordt verleend voor zowel misdaden en wanbedrijven, als voor overtredingen.

Op grond van dit Verdrag zou rechtshulp dus niet kunnen verleend worden voor zaken die reeds berecht zijn. Meer concreet heeft dit betrekking op gratie, herziening, schadeloosstelling wegens onwerkbaarheid en hechtenis en dergelijke.

In de definitie wordt de hoedanigheid van de autoriteit die enige hulp dient te verlenen aan de verzoekeende staat niet verduidelijkt.

In Canada worden de autoriteiten die een onderzoek leiden immers niet als gerechtelijke autoriteiten beschouwd. Ter wille van de rechtszekerheid dient de bestrafning daarentegen wel uitdrukkelijk door de gerechtelijke autoriteiten te worden gewaarborgd.

Terwijl paragraaf 2 op een algemene wijze definiert wat er dient te worden verstaan onder rechtshulp in strafzaken, bevat paragraaf 3 meer specifiek een lijst, waarbij verschillende mogelijke vormen van rechtshulp worden opgesomd.

Deze lijst heeft onder andere betrekking op de lokalisatie en identificatie van personen en voorwerpen, huiszoeken en inbeslagnemingen, afname van getuigenissen en verklaringen, maar is niet limitatief. Ook bijzondere vormen van rechtshulp, bijvoorbeeld

En ratifiant ce Traité, notre pays apporte sa contribution à une meilleure coopération judiciaire bilatérale avec des pays qui ne sont membres ni du Conseil de l'Europe ni de l'Union européenne et perpétue les bonnes relations actuelles entre la Belgique et le Canada. La ratification de ce Traité répond entièrement aux souhaits de notre pays et est par conséquent hautement recommandée.

2. COMMENTAIRE DES ARTICLES

TITRE I^e:

Dispositions générales

Article 1: *obligation d'accorder l'entraide*

Aux termes de l'article 1, paragraphe 1 de ce Traité, les Etats contractants s'engagent à s'accorder dans toute affaire pénale l'entraide judiciaire la plus large possible. L'obligation d'accorder l'entraide constitue la pierre angulaire de pratiquement chaque traité d'entraide judiciaire.

Le paragraphe 2 définit l'entraide judiciaire en matière pénale. Les termes «enquêtes» et «procédures» désignent l'instruction criminelle (au sens large) tandis que le terme «répression» désigne l'application de peines et de mesures par le pouvoir judiciaire. Les termes «infraction établie par une loi en vigueur dans cet Etat» signifient que l'entraide judiciaire est accordée aussi bien pour des crimes et des délits que pour des contraventions.

Ce Traité ne permettrait donc pas d'accorder une entraide judiciaire pour des affaires qui ont déjà été jugées. Concrètement, il s'agit de dossiers tels que les dossiers de grâce, de révision, d'indemnisation pour cause de détention inopérante, etc.

La définition ne précise pas la qualification de l'autorité qui doit accorder toute aide à l'Etat requérant.

La raison en est qu'au Canada, les autorités qui mènent une enquête ne sont pas considérées comme des autorités judiciaires. Par contre, la sécurité juridique recommande que la répression soit assurée formellement par les autorités judiciaires.

Alors que le paragraphe 2 définit de manière générale ce qu'il convient d'entendre par entraide judiciaire en matière pénale, le paragraphe 3 contient plus spécifiquement une liste énumérant différentes formes d'entraide judiciaire possibles.

Cette liste mentionne notamment la localisation et l'identification de personnes et d'objets, la perquisition et la saisie, la prise de témoignages et de dépositions. Elle n'est toutefois pas limitative. Ainsi, certaines formes particulières d'entraide judiciaire, par

het nemen van vingerafdrukken, het houden van wedersamenstellingen, en het verrichten van laboratoriumproeven, vallen onder de werking van het Verdrag.

De opname van een dergelijke lijst is van groot belang, aangezien tot op heden het uitvoeren van zekere strafrechtelijke onderzoeken, o.a. huiszoeken en inbeslagnemingen, niet mogelijk was ingevolge de afwezigheid van een Verdrag inzake rechts-hulp in strafzaken tussen België en Canada.

Artikel 2: tenuitvoerlegging van de verzoeken

In toepassing van artikel 2, paragraaf 1 dient de aangezochte staat onverwijld de verzoeken tot rechts-hulp, afkomstig van de verzoekende staat, ten uitvoer te leggen.

De wijze van uitvoering van de verzoeken tot rechtshulp wordt door de verzoekende staat bepaald, en dient te worden gerespecteerd door de aangezochte staat, in de mate dat dit niet onverenigbaar is met zijn interne recht.

De uitvoering van de verzoeken tot rechtshulp is niet onderworpen aan de vereiste van de dubbele strafbaarheid. Deze regeling zorgt voor een vlotte uitvoering van de verzoeken, en garandeert de toepassing van het eigen rechtstelsel van de verzoekende Staat, behalve indien daardoor de fundamentele rechtsregels van de aangezochte Staat zouden worden geschonden. In dit laatste geval kan via het door artikel 23 voorziene overleg een oplossing worden gevonden.

Krachtens paragraaf 2 dient de aangezochte Staat, indien hij daartoe wordt verzocht, de verzoekende Staat op de hoogte te houden van de datum en de plaats van tenuitvoerlegging van het verzoek tot rechtshulp.

Deze bepaling zorgt ervoor dat de verzoekende Staat, indien hij dat wenst, de uitvoering van het verzoek op de voet kan volgen zonder dat dit een algemene verplichting vormt voor de aangezochte Staat.

Artikel 3: beperkingen van de rechtshulp

Artikel 3 voorziet drie soorten uitzonderingen op het algemene beginsel gesteld in artikel 1, op basis waarvan de aangezochte Staat de rechtshulp kan weigeren.

Paragraaf 1 bepaalt in welke gevallen de rechtshulp kan worden geweigerd. Het betreft weigeringsgronden met een algemene strekking. Met «andere wezenlijke belangen» wordt bedoeld de belangen van de Staat, en niet die van particuliere personen. Dit begrip kan ook economische belangen omvatten.

Paragraaf 2 bepaalt dat de rechtshulp kan worden uitgesteld, indien de tenuitvoerlegging van het ver-

exemple la prise d'empreintes digitales, l'organisation de reconstitutions et l'exécution de tests en laboratoire, relèvent également du champ d'application du Traité.

La présence d'une telle liste dans le Traité est primordiale dans la mesure où il est aujourd'hui impossible d'exécuter certains actes d'instruction, notamment des perquisitions et des saisies, faute de Traité d'entraide judiciaire entre la Belgique et le Canada.

Article 2: exécution des demandes

En exécution de l'article 2, paragraphe 1, l'Etat requis doit exécuter promptement les demandes d'entraide judiciaire émanant de l'Etat requérant.

La manière dont les demandes d'entraide judiciaire doivent être exécutées est déterminée par l'Etat requérant et, dans la mesure où cela n'est pas incompatible avec le droit interne de l'Etat requis, celui-ci est tenu de s'y conformer.

L'exécution des demandes d'entraide judiciaire n'est pas soumise à l'exigence de double incrimination. Cette mesure permet une exécution facile des demandes et garantit l'application du droit interne de l'Etat requérant, sauf si cela devait léser les règles fondamentales de droit de l'Etat requis, auquel cas une solution pourra être trouvée par le biais de la procédure de consultation prévue par l'article 23.

En vertu du paragraphe 2, l'Etat requis doit, lorsque cela lui a été demandé, informer l'Etat requérant de la date et du lieu d'exécution de la demande d'entraide judiciaire.

Cette disposition permet à l'Etat requérant, s'il le souhaite, de suivre l'exécution de la demande d'entraide judiciaire de près et évite d'en faire une obligation générale pour l'Etat requis.

Article 3: limites de l'entraide judiciaire

L'article 3 assortit le principe général posé à l'article 1 de trois catégories d'exceptions, que l'Etat requis peut invoquer pour refuser d'accorder l'entraide judiciaire.

Le paragraphe 1 détermine dans quels cas l'entraide judiciaire peut être refusée. Il s'agit de motifs de refus ayant une portée générale. Les termes «ses intérêts fondamentaux» désignent les intérêts de l'Etat et non les intérêts de personnes privées. Cette notion peut également recouvrir des intérêts économiques.

Le paragraphe 2 dispose que l'entraide judiciaire peut être reportée si l'exécution de la demande a pour

zoek tot een belemmering van een strafrechtelijk onderzoek of vervolging leidt. In dit geval is de weigering tot ten uitvoer legging slechts tijdelijk.

Paragraaf 3 stelt dat de aangezochte Staat rechts-hulp kan weigeren indien ze betrekking zou hebben op een politiek misdrijf. Luidend dezelfde paragraaf is dit niet het geval met betrekking tot misdrijven die de Verdragpartijen als niet -politiek zijnde beschouwen, volgens enig ander internationaal Verdrag of Overeenkomst waarbij zij partij zijn.

Paragraaf 4 stelt een overlegprocedure in, die elke beslissing tot weigering van rechtshulp moet voorafgaan.

Deze clausule geeft beide partijen de mogelijkheid om in bepaalde gevallen, en mits het respecteren van bijkomende voorwaarden, toch verzoeken ten uitvoer te leggen, die aanvankelijk geweigerd of uitgesteld zouden worden.

In de andere gevallen is de aangezochte staat eveneens gehouden om de verzoekende Staat zo spoedig mogelijk in kennis te brengen van zijn gemotiveerde beslissing tot weigering of uitstel van uitvoering van het verzoek tot het verlenen van rechtshulp (paragraaf 5).

TITEL II

Bijzondere bepalingen

Artikel 4: opsporing en identificatie van personen of voorwerpen

Krachtens artikel 4 wordt van de autoriteiten van de aangezochte staat alle inspanningen vereist om tot opsporing en identificatie van het gevraagde over te gaan, zonder dat er een resultatsverbintenis wordt opgelegd.

Daartoe kan gebruik worden gemaakt van alle mogelijkheden die dit Verdrag biedt. De communicatie loopt dan langs de in artikel 15 aangegeven wegen, en de verzoeken zullen, wat hun inhoud betreft, moeten voldoen aan de vereisten van artikel 14.

Het Verdrag laat zich niet uit over zogenoemde informele vormen van internationale rechtshulp, bestaande uit informatie-uitwisseling tussen politiediensten. Het is gebruikelijk dat de signalering van bepaalde personen in het buitenland rechtstreeks tussen de politiediensten, dit is door tussenkomst van de Internationale Politieorganisatie (Interpol), wordt uitgewisseld. Die mogelijkheden worden in dit artikel geenszins ingeperkt.

Artikel 5: mededeling van stukken

Artikel 5 van het Verdrag betreft de procedure van mededeling van akten van rechtspleging en alle daar-

effet de contrarier une enquête ou une poursuite. Dans ce cas, il s'agit seulement d'un refus temporaire d'exécuter l'entraide judiciaire.

Le paragraphe 3 stipule que l'Etat requis peut refuser d'accorder l'entraide judiciaire si la demande est relative à une infraction politique. Ce même paragraphe précise toutefois que tel n'est pas le cas lorsqu'il s'agit d'une infraction que les Etats contractants ne considèrent pas comme politique aux termes de tout autre accord ou convention international auquel ils sont partie.

Le paragraphe 4 instaure une procédure de consultation obligatoirement préalable à toute décision de refus d'accorder l'entraide judiciaire.

Cette disposition permet à chacune des parties d'exécuter quand même, aux conditions supplémentaires convenues, des demandes d'entraide judiciaire initialement susceptibles d'être refusées ou reportées.

Dans les autres cas aussi, l'Etat requis est tenu d'informer aussi rapidement que possible l'Etat requérant de sa décision motivée de refus ou d'ajournement de l'exécution de la demande d'entraide judiciaire (paragraphe 5).

TITRE II

Dispositions particulières

Article 4: recherche ou identification de personnes ou d'objets

L'article 4 exige des autorités de l'Etat requis qu'elles fassent le maximum pour rechercher et identifier les personnes ou objets visés par la demande, mais n'impose aucune obligation de résultat.

Pour ce faire, ces autorités peuvent recourir à toutes les possibilités qu'offre le Traité en utilisant les voies de communication prévues à l'article 15 et en veillant à ce que le contenu des demandes réponde aux exigences posées à l'article 14.

Le Traité n'aborde pas les modalités dites informelles d'entraide judiciaire internationale que sont les échanges d'informations entre services de police. Il est en effet de coutume que le signalement de certaines personnes à l'étranger se fasse directement entre services de police, à l'intervention de l'Organisation policière internationale (Interpol). Cet article du Traité ne restreint en aucune manière ces possibilités.

Article 5: remise de documents

L'article 5 du Traité concerne la procédure de remise d'actes de procédure et de tout document

toe overgezonden stukken. Dit artikel moet tevens gelezen worden in combinatie met artikel 14 betreffende de inhoud van de verzoeken, waarin onder andere de bevoegde overheid voor wie het uit te reiken stuk bestemd is wordt aangegeven (artikel 14, paragraaf 1, a).

Het artikel voorziet in een algemene flexibele regeling met de mogelijkheid tot het eisen van bijkomende striktere voorwaarden, en maakt een onderscheid in drie manieren van overmaking, afhankelijk van de aard van de mede te delen stukken, namelijk:

1) Principieel worden deze documenten door middel van een eenvoudige toezending overgemaakt (paragraaf 1);

2) Indien de verzoekende staat er echter uitdrukkelijk om verzoekt, verricht de aangezochte staat de mededeling in één van de bijzondere vormen bepaald in zijn wetgeving voor gelijkaardige betekeningen, of in één van de bijzondere vormen verenigbaar met zijn wetgeving (paragraaf 1);

3) In het geval dat het verzoek aangaande het mededelen van stukken een antwoord of een verschijning betreft in de verzoekende Staat, moeten deze stukken logischerwijze binnen een redelijke termijn worden verzonden, vóór de voorziene datum vastgelegd voor het antwoord of de verschijning (paragraaf 2).

In tegenstelling tot wat voorzien is in artikel 2, is de aangezochte Staat tot een algemene informatieplicht gehouden, indien het verzoek tot rechtshulp de mededeling van stukken betreft. Meer concreet zendt de aangezochte Staat ofwel een ontvangstbewijs terug, ondertekend en gedagtekend door de geadresseerde, of een verklaring, ondertekend door de ambtenaar die de mededeling heeft gedaan, waarin de vorm en datum ervan zijn vermeld (paragraaf 3).

Artikel 6: overzending van voorwerpen en stukken

Net zoals dit het geval is in artikel 5 wordt m.b.t. het overzenden van voorwerpen, stukken en dossiers in een flexibele regeling voorzien, waarbij een vlotte samenwerking wordt beoogd, met de mogelijkheid om de procedurele vereisten, eigen aan het rechtssysteem van beide Verdragsstaten, in acht te nemen.

In het geval dat het verzoek tot rechtshulp betrekking heeft op de overzending van dossiers en stukken, voorziet artikel 6 het principieel overmaken van een sluidend verklaarde kopieën van deze dossiers en stukken, tenzij de verzoekende Staat uitdrukkelijk om de originele dossiers of stukken verzoekt (paragraaf 1). Is dit laatste het geval, dan worden de originele dossiers, stukken, of voorwerpen zo spoedig mogelijk door de verzoekende staat teruggezonden naar de aangezochte Staat, op verzoek van deze laatste (paragraaf 2).

Verder kan de verzoekende staat uitdrukkelijk verzoeken dat de dossiers, de stukken en de voorwerpen

transmis à cet effet. Cet article doit être lu conjointement avec l'article 14, relatif au contenu des demandes, qui désigne notamment l'autorité compétente pour laquelle est destinée le document à remettre (article 14, paragraphe 1, a).

L'article prévoit une modalité générale souple assortie de la possibilité d'exiger que des conditions complémentaires plus strictes soient respectées et distingue trois modes de transmission en fonction de la nature des documents à remettre:

1) Il est posé comme principe que ces documents seront remis par simple transmission (paragraphe 1);

2) Toutefois, si l'Etat requérant le demande expressément, l'Etat requis effectue la remise dans une des formes prévues dans sa législation pour les significations analogues ou une des formes spéciales compatibles avec cette législation (paragraphe 1);

3) Lorsque la demande de remise de documents se rapporte à une réponse ou à une comparution dans l'Etat requérant, ces documents doivent en toute logique être transmis dans un délai raisonnable, avant la date prévue pour la réponse ou la comparution (paragraphe 2).

Contrairement à ce qui est prévu à l'article 2, l'Etat requis est soumis à une obligation générale d'information lorsque la demande d'entraide judiciaire concerne la remise de documents. Concrètement, cela signifie que l'Etat requis doit renvoyer un récépissé daté et signé par le destinataire ou une déclaration signée par l'agent qui a fait la remise constatant la forme et la date de la remise (paragraphe 3).

Article 6: transmission d'objets et de documents

Comme l'article précédent, l'article 6 prévoit, pour la transmission d'objets, de documents et de dossiers, des modalités souples qui doivent déboucher sur une bonne coopération et qui permettent de prendre en compte les exigences procédurales spécifiques du système juridique de chacun des Etats contractants.

Pour les demandes d'entraide judiciaire portant sur la transmission de dossiers et de documents, l'article 6 prévoit comme principe l'envoi de copies certifiées conformes de ces dossiers et documents, à moins que l'Etat requérant demande expressément les originaux (paragraphe 1). Si tel est le cas, l'Etat requérant retourne les dossiers ou documents originaux ou objets transmis dans les meilleurs délais à l'Etat requis, à la demande de celui-ci (paragraphe 2).

Par ailleurs, l'Etat requérant peut demander expressément que les dossiers, les documents ou les

worden overgezonden volgens de vormvereisten, of vergezeld gaan van de door zijn recht vereiste getuigschriften, ten einde als bewijs toelaatbaar te zijn krachtens zijn recht. Niettemin wordt als voorwaarde gesteld dat deze bijkomende vereisten niet onverenigbaar mogen zijn met het recht van de aangezochte Staat (paragraaf 3).

Artikel 7: overzending van inlichtingen en stukken, en overlegging van voorwerpen in het bezit van overheidsbesturen of instellingen

Artikel 7 onderscheidt zich van de artikelen 4 tot en met 6, doordat het verzoek betrekking heeft op informatie, stukken en voorwerpen die zich in het bezit van overheidsbesturen of instellingen bevinden.

Principieel dient de aangezochte Staat, zonder enige beperking, slechts informatie, stukken en voorwerpen die algemeen ter beschikking van het publiek staan aan de verzoekende Staat over te maken (paragraaf 1).

Paragraaf 2 heeft betrekking op niet-openbare inlichtingen en voorwerpen waarover de overheid beschikt. Hieronder vallen een hele reeks van gegevens, waaronder justitiële documentatie, politieregisters, belastingsdossiers, enz. Omdat het om zeer uiteenlopende types van gegevens kan gaan, en ook om vormen van informatie die thans niet, maar in de toekomst wel de overheid ter beschikking staan, zijn de Verdragsluitende Partijen overeen gekomen om de algemene verdragsverplichting hier af te zwakken tot een discretionaire bevoegdheid tot rechtshulpverlening.

Meer in het bijzonder is deze beperking van toepassing op de strafregisters en op de gerechtelijke dossiers (paragraaf 3).

Artikel 8: aanwezigheid van de betrokkenen bij de rechtsplegingen in de aangezochte staat

Dit artikel handelt over het horen van getuigen in de klassieke vorm van rogatoire commissies. Het noemt in één adem met het afleggen van getuigenissen, het overleggen van dossiers, stukken of andere voorwerpen. Naar Canadees recht kan een persoon die is opgeroepen om te getuigen immers tot dergelijke overlegging steeds verplicht worden.

Uiteraard blijft ook op de uitvoering van rogatoire commissies het recht van de aangezochte Staat toepasselijk. Dit vloeit voort uit het algemene beginsel, neergelegd in artikel 2, paragraaf 1, en wordt in deze bepaling nogmaals herhaald (paragraaf 1).

De paragrafen 2 en 3 van dit artikel regelen de aanwezigheid van belanghebbenden bij de uitvoering van het rechtshulpverzoek.

objets soient transmis suivant la forme ou accompagnés par les certificats requis par son droit aux fins qu'ils soient admissibles en preuve en vertu de ce droit. Il est toutefois posé comme condition que ces exigences complémentaires ne peuvent pas être incompatibles avec le droit de l'Etat requis (paragraphe 3).

Article 7: transmission des informations, dossiers et objets en possession d'administrations ou d'organismes gouvernementaux

L'article 7 se distingue des articles 4 à 6 inclus par le fait qu'il concerne les demandes d'entraide judiciaire portant sur la transmission d'informations, dossiers ou objets en possession d'administrations ou d'organismes gouvernementaux.

Le principe retenu est que l'Etat requis est, sans restriction aucune, uniquement tenu de fournir des informations, dossiers ou objets qui sont accessibles au public (paragraphe 1).

Le paragraphe 2 porte sur les informations et objets non accessibles au public dont disposent les autorités. Ceci recouvre toute une série de données, notamment toute documentation judiciaire, les registres de la police, les dossiers fiscaux, etc. Dans la mesure où il peut s'agir de données de nature très divergente et de formes d'informations dont les autorités ne disposent pas aujourd'hui, mais disposeront à l'avenir, les Parties contractantes ont convenu d'atténuer l'obligation contractuelle générale en compétence discrétionnaire d'octroi de l'entraide judiciaire.

Cette restriction vaut en particulier pour les casiers judiciaires et les dossiers judiciaires (paragraphe 3).

Article 8: présence des intéressés aux procédures dans l'Etat requis

Cet article traite de l'audition des témoins selon la forme classique de la commission rogatoire. Il englobe la prise de témoignages mais en même temps également la communication de documents, dossiers ou autres objets, car en droit canadien, une personne citée à témoigner peut toujours se voir imposer l'obligation de communiquer des documents, dossiers et objets.

L'exécution des commissions rogatoires demeure elle aussi évidemment soumise au droit de l'Etat requis. Ceci découle du principe général établi à l'article 2, paragraphe 1, et est une nouvelle fois rappelé dans la présente disposition (paragraphe 1).

Les paragraphes 2 et 3 de cet article règlent la présence des personnes ayant un intérêt dans l'exécution de la demande d'entraide judiciaire.

De betrokken autoriteiten dienen wel vermeld te worden in het verzoek tot rechtshulp (paragraaf 2). Voor België heeft «bevoegde autoriteit» betrekking op de onderzoeksrechter of de procureur des Konings.

Krachtens paragraaf 3 impliceert het recht om deel te nemen aan de rechtspleging het vraagrecht van iedere aanwezige persoon, overeenkomstig de toepaselijke procedure in de aangezochte Staat.

Daarbij kan de bevoegde autoriteit van de aangezochte Staat, in zoverre dit niet strijdig is met zijn interne recht, het gebruik van vormen en modaliteiten toestaan overeenkomstig het recht van de verzoekende Staat, noodzakelijk voor de toelaatbaarheid van het bewijs in deze Staat. In het bijzonder wordt er verwezen naar de letterlijke overschrijving van de procedures.

Dit artikel werd ingevoegd ten behoeve van het Canadese strafrecht, dat een accusatoire rechtssysteem is, en een tegensprekend karakter vertoont. Volgens het Canadese recht heeft de beschuldigde het recht om in aanwezigheid van zijn advocaat het getuigenverhoor te volgen. De procedure voorzien in het huidige artikel 8 staat de Canadese gerechtelijke autoriteiten toe om op een verzoek om personen te laten getuigen in te gaan, overeenstemmend hun interne recht.

Eén van de gevolgen van de Canadese tegensprekende procedure is het recht van elke persoon om vragen te stellen. Het Verdrag voorziet dat dit recht wordt uitgeoefend volgens de procedure van toepassing in de aangezochte staat.

Voor wat betreft België kan de onderzoeksrechter of de procureur des Konings oordelen of de vragen rechtstreeks, of via bemiddeling, kunnen worden gesteld.

De letterlijke overschrijving van de procedures via de vidéo — opname is de norm volgens het Canadese recht. Het letterlijk overschrijven van de procedures, in de mate dat deze noodzakelijk is voor de toelaatbaarheid van het bewijs voor de Canadese rechtbanken, kan door de onderzoeksrechter of de procureur des Konings toegestaan worden. Het letterlijk overschrijven kan gebeuren via vidéo — opnames, registraties, of via elk schriftelijk middel.

Artikel 9: aanwezigheid van personen in de verzoekende staat met het oog op het afleggen van een getuigenis of het verstrekken van hulp bij een onderzoek

Dit artikel regelt het geval dat de verzoekende staat het in het bijzonder nodig acht dat een persoon op zijn territorium aanwezig is met het oog op het afleggen van een getuigenis, of het verstrekken van hulp bij een onderzoek, en hiervan melding wordt gemaakt in het verzoek. De aangezochte Staat zal het verzoek aan deze getuige of deskundige overmaken, en trachten

Les autorités concernées doivent être mentionnées dans la demande d'entraide judiciaire (paragraphe 2). Pour la Belgique, «l'autorité compétente» est le juge d'instruction ou le procureur du Roi.

En vertu du paragraphe 3, le droit de participer aux procédures comprend le droit pour toute personne présente de poser des questions selon la procédure applicable dans l'Etat requis.

A cet effet, l'autorité compétente de l'Etat requis peut, dans la mesure où cela n'est pas incompatible avec son droit interne, autoriser l'utilisation de formes et modalités conformes au droit de l'Etat requérant et nécessaires pour l'admissibilité de la preuve dans cet Etat. Il y est notamment fait référence à la transcription littérale des procédures.

Cet article a été inséré pour répondre au droit pénal canadien, qui est un système juridique accusatoire et présente un caractère contradictoire. Le droit canadien accorde à l'accusé le droit d'assister à l'audition en présence de son avocat. La procédure prévue dans cet article 8 permet aux autorités canadiennes d'accéder à une demande de prise de témoignage de personnes conformément à leur droit interne.

La procédure contradictoire en vigueur au Canada engendre notamment le droit pour toute personne de poser des questions. Le Traité prévoit que ce droit sera exercé conformément à la procédure applicable dans l'Etat requis.

Au niveau de la Belgique, le juge d'instruction ou le procureur du Roi pourra apprécier si les questions peuvent être posées directement ou par entremise.

Le droit canadien retient comme norme la transcription littérale des procédures par le biais de l'enregistrement vidéo. La transcription littérale des procédures, dans la mesure où celle-ci est nécessaire pour l'admissibilité de la preuve devant les tribunaux canadiens, peut être autorisée par le juge d'instruction ou le procureur du Roi. La transcription littérale peut se faire par enregistrement vidéo, enregistrement audio ou tout moyen écrit.

Article 9: présence de personnes dans l'Etat requérant en vue de témoigner ou d'aider à une enquête

Cet article règle le cas où l'Etat requérant juge que la présence d'une personne sur son territoire est particulièrement nécessaire en vue de témoigner ou d'aider à une enquête et en fait mention dans la demande d'entraide judiciaire. L'Etat requis transmettra la demande à ce témoin ou à cet expert et tentera d'inciter cette personne à apporter sa collaboration.

deze laatste tot medewerking te bewegen. Deze persoon wordt alleen uitgenodigd om gevolg te geven aan de dagvaarding, zonder dat hij daartoe verplicht kan worden.

Verder zal de betrokken persoon ingelicht worden over de terug te betalen kosten en vergoedingen. Indien de betrokken daarom verzoekt kan hem een voorschot voor de reis — en verblijfkosten worden uitgekeerd. Dit voorschot zal hem worden uitgekeerd door de ambassade van de verzoekende staat in de aangezochte staat.

Artikel 10: huiszoeken en inbeslagneming

Paragraaf 1 bepaalt dat elke Verdragsluitende Staat, voor zover zijn interne recht dit toestaat, gevolg geeft aan een verzoek tot huiszoeking of inbeslagneming.

Indien een verzoek van deze aard gericht wordt aan België, zijn de volgende wettelijke bepalingen van toepassing:

Artikel 11 van de Uitleveringswet van 15 maart 1874 schrijft voor dat aan dit verzoek in België slechts gevolg mag worden gegeven wegens één van de feiten, voorzien in artikel 1 van deze wet. Dit artikel beperkt de mogelijkheden tot feiten die luidend de Belgische en de buitenlandse wet strafbaar zijn met een vrijheidsstraf waarvan de maximumduur groter is dan één jaar. Dit betekent dat terzake verzoeken tot huiszoeking en inbeslagneming het beginsel van de dubbele strafbaarstelling geldig blijft.

In de mate dat de inwilliging van het verzoek werd toegestaan door de aangezochte Staat, dient de autoriteit die het verzoek heeft uitgevoerd, de verzoekende Staat alle inlichtingen te bezorgen die deze kan verzoeken. Deze inlichtingen houden onder meer verband met de identiteit, de staat en de integriteit van de in beslag genomen stukken, dossiers of goederen, betreffende de continuïteit van bezit, en de omstandigheden van de inbeslagneming (paragraaf 2).

Bovendien dient de verzoekende Staat alle voorwaarden, opgelegd door de aangezochte Staat, in acht te nemen die betrekking hebben op de documenten, dossiers of goederen die hem kunnen worden mede gedeeld (paragraaf 3).

Artikel 11: overbrenging naar de verzoekende staat van gedetineerde personen met het oog op het afleggen van een getuigenis of het verlenen van hulp bij een onderzoek in de verzoekende Staat

Dit artikel heeft betrekking op de tijdelijke overbrenging van gedetineerden die zich op het grondgebied van de aangezochte Staat bevinden.

Elle est seulement invitée à répondre à la citation et ne peut y être contrainte.

En outre, la personne concernée sera informée des frais remboursables et des indemnités. Si elle en fait la demande, une avance sur les frais de voyage et de séjour peut lui être versée par l'ambassade de l'Etat requérant dans l'Etat requis.

Article 10: perquisition et saisie

Le paragraphe 1 dispose que, dans la mesure où son droit interne le permet, chacun des Etats contractants donnera suite à une demande de perquisition ou de saisie.

Lorsqu'une telle demande est adressée à la Belgique, les dispositions légales suivantes sont applicables.

Aux termes de l'article 11 de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions, la demande ne pourra être exécutée en Belgique que pour l'un des faits énumérés à l'article 1er de ladite loi, lequel limite les possibilités aux faits qui, dans la loi belge et dans la loi étrangère, sont punissables d'une peine privative de liberté d'une durée maximale supérieure à 1 an. Ceci signifie que le principe de la double incrimination demeure applicable en matière de demandes de perquisition et de saisie.

Dans la mesure où l'Etat requis a autorisé que soit donné suite à la demande, l'autorité qui a exécuté la demande doit fournir à l'Etat requérant tous les renseignements que celui-ci peut exiger. Ces renseignements concernent notamment l'identité, la condition, l'intégrité et la continuité de la possession des documents, dossiers ou biens qui ont été saisis ainsi que les circonstances de la saisie (paragraphe 2).

En outre, l'Etat requérant doit se conformer à toutes les conditions imposées par l'Etat requis relativement aux documents, dossiers ou biens pouvant lui être remis (paragraphe 3).

Article 11: transfèvement vers l'Etat requérant de personnes détenues en vue de témoigner ou d'aider à une enquête dans l'Etat requérant

Cet article concerne le transfèvement temporaire de détenus se trouvant sur le territoire de l'Etat requis.

Krachtens paragraaf 1 moet de gedetineerde wiens verschijning in persoon wordt verzocht slechts worden overgebracht, indien de betrokken persoon daarin toestemt.

Logischerwijze zal de overdracht van de veroordeelde, zoals voorzien wordt in paragraaf 1, niet de beëindiging van de opgelegde straf met zich meebrengen. Dit betekent dat zolang, volgens het recht van de aangezochte staat, de invrijheidsstelling van de overgebrachte persoon niet is toegestaan, de verzoekende staat de aanhouding moet handhaven. Van zodra de procedures, die de tijdelijke overbrenging hebben gerechtvaardigd, definitief afgehandeld zijn, dient de verzoekende Staat de gedetineerde terug over te leveren aan de autoriteiten van de aangezochte Staat (paragraaf 2).

Omgekeerd zal deze persoon, indien hij volgens de wetgeving van de aangezochte Staat niet meer in hechtenis dient te worden gehouden, of indien zijn straf een einde neemt, door de autoriteiten van deze Staat in vrijheid worden gesteld. De aangezochte staat dient de verzoekende Staat hieromtrent in te lichten.

De betrokken persoon zal dan beschouwd worden als een persoon wiens aanwezigheid in de verzoekende Staat berust op zijn vrije wil, en het gevolg is van een overeenkomstig artikel 9 gedaan verzoek (paragraaf 3).

Artikel 12: vrijgeleide

De bepaling inzake vrijgeleide vormt een belangrijke aangelegenheid om de getuigen, deskundigen en gedetineerden immuniteit te verlenen met het oog op hun vrijwillige verschijning.

Deze garanties inzake immuniteit moeten, samen met het toekennen van voorschotten voor de verplaatsingen, een aanmoediging zijn voor personen om zich te verplaatsen naar de verzoekende Staat.

Artikel 12 voorziet dat elke persoon die aanvaard heeft om zich te verplaatsen naar de verzoekende Staat, ingevolge een verzoek om te getuigen of hulp te verlenen, niet kan worden vervolgd, noch in hechtenis worden genomen, noch het voorwerp kan uitmaken van een vrijheidsberovende maatregel, voor feiten die voorafgaan aan zijn vertrek in de aangezochte Staat, noch verplicht kan worden te getuigen in enig andere procedure dan die waarop het verzoek betrekking heeft. In het bijzonder heeft de bepaling betrekking op de verzoeken overeenkomstig artikel 9 en artikel 11, met uitzondering van artikel 11, paragraaf 2 (paragraaf 1).

De filosofie die achter dit soort bepalingen schuilt is gebonden met de specificiteit van Verdragen inzake wederzijdse rechtshulp. Elke procedure die rechts-hulp met zich meebrengt dient het voorwerp uit te maken van een uitdrukkelijk akkoord tussen de twee betrokken staten.

En vertu du paragraphe 1, un détenu dont la comparution personnelle est demandée doit seulement être transféré s'il y consent.

En toute logique, le transfèrement du condamné, tel que prévu au paragraphe 1, ne met pas un terme à la peine infligée. Ceci signifie que l'Etat requérant doit maintenir la personne transférée en détention aussi longtemps que sa remise en liberté n'a pas été accordée aux termes du droit de l'Etat requis. L'Etat requérant devra aussi remettre le détenu aux autorités de l'Etat requis dès que les procédures ayant justifié le transfèrement temporaire seront définitivement clôturées (paragraphe 2).

Par contre, lorsque la personne détenue ne doit plus être maintenue en détention aux termes du droit de l'Etat requis ou lorsque sa peine prend fin, elle doit être remise en liberté par les autorités de l'Etat requis, lequel en informera l'Etat requérant.

La personne transférée y sera alors considérée comme une personne qui s'est présentée de son plein gré sur le territoire de l'Etat requérant à la suite d'une demande formulée conformément à l'article 9 (paragraphe 3).

Article 12: sauf-conduit

La disposition relative au sauf-conduit est importante dans la mesure où elle accorde une immunité aux témoins, experts et détenus en vue de leur comparution volontaire.

En plus de l'octroi d'avances sur les frais de déplacement, ces garanties en matière d'immunité devraient encourager les personnes à se rendre dans l'Etat requérant.

L'article 12 prévoit que toute personne ayant accepté de se rendre dans l'Etat requérant suite à une demande de témoigner ou d'aider à une enquête ne peut être ni poursuivie ni détenue ni faire l'objet d'une mesure privative de liberté pour des faits antérieurs à son départ de l'Etat requis, ni être tenue de témoigner dans aucune procédure autre que celle se rapportant à la demande. Cette disposition s'applique en particulier aux demandes formulées conformément aux articles 9 et 11, à l'exception de l'article 11, paragraphe 2 (paragraphe 1).

La philosophie qui sous-tend ce type de dispositions tient à la spécificité des traités d'entraide judiciaire. Toute procédure entraînant une entente judiciaire doit faire l'objet d'un accord formel entre les deux Etats concernés.

De bedoelde immuniteit houdt op te bestaan indien de betrokken persoon die in de verzoekende Staat is verschenen, langer op het grondgebied is gebleven dan dertig dagen na het tijdstip waarop zijn aanwezigheid in die Staat noodzakelijk was, of indien hij, na deze Staat te hebben verlaten, er vrijwillig is teruggekeerd.

Bijgevolg is er niets dat belet om vervolgingen in te stellen tegen een persoon die vrijwillig op het grondgebied van de aangezochte Staat verblijft (paragraaf 2).

Verder is het van belang om in het Verdrag te verduidelijken dat personen die niet in de verzoekende Staat verschijnen, niet vervolgd kunnen worden wegens dit feit in de aangezochte Staat (paragraaf 3).

Artikel 13: opbrengsten van misdrijven

Dit artikel heeft betrekking op alle bekomen opbrengsten van misdrijven.

Elke Verdragssluitende Staat verbindt er zich toe om rechtshulp te verlenen «voor zover zijn interne recht zulks toestaat», en mits de slachtoffers van een misdrijf verzekerd worden dat de goederen terug in hun bezit worden gesteld (paragraaf 1).

Indien één van beide Verdragsstaten overtuigd is dat de opbrengsten van een misdrijf zich in de andere Staat bevinden, kan deze Staat een gemotiveerd verzoek richten aan de andere Staat. Deze laatste Staat is niet verplicht om gevolg te geven aan dit verzoek, maar dient wel de verzoekende Staat in te lichten over getroffen maatregelen, genomen naar aanleiding van deze informatie (paragraaf 2).

De aangezochte Staat kan de verbeurd verklaarde opbrengsten van een misdaad delen met de verzoekende Staat, na daartoe verplicht overleg te hebben gepleegd (paragraaf 3).

De wet van 20 mei 1997 betreft de internationale samenwerking aangaande de tenuitvoerlegging van inbeslagnemingen en verbeurdverklaringen, en stelt de te volgen procedure vast in het geval dat de Belgische autoriteiten een verzoek tot wederzijdse samenwerking ontvangen, met het oog op de inbeslagname en verbeurdverklaring van opbrengsten van misdrijven.

Met deze wet komt België ook tegemoet aan de verbintenissen die het op internationaal vlak heeft aangenomen. Het betreft het Verdrag, in het kader van de Verenigde Naties gesloten, tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen van 20 december 1988, goedgekeurd bij wet op 6 augustus 1993. Op niveau van de Raad van Europa werd tevens op 8 november 1990 de Overeenkomst gesloten inzake internationale samenwerking op het gebied

Ladite immunité cesse d'exister lorsque la personne qui a comparu dans l'Etat requérant est restée sur le territoire de celui-ci pendant plus de trente jours après la durée nécessaire de sa présence dans cet Etat ou lorsqu'elle y est retournée volontairement après l'avoir quitté.

Par conséquent, rien ne s'oppose à l'engagement de poursuites contre une personne qui séjourne volontairement sur le territoire de l'Etat requérant (paragraphe 2).

Par ailleurs, il importe de préciser dans le Traité que les personnes faisant défaut de comparaître dans l'Etat requérant ne peuvent être poursuivies pour ce fait dans l'Etat requis (paragraphe 3).

Article 13: produits de la criminalité

Cet article s'applique à tous les produits d'infractions.

Chaque Etat contractant s'engage à accorder l'entraide judiciaire «dans les limites permises par son droit interne» et moyennant la condition d'assurer aux victimes d'une infraction que leurs biens leur seront restitués (paragraphe 1).

Lorsqu'un des Etats contractants est persuadé que les produits d'une infraction se trouvent dans l'autre Etat, il peut lui adresser une demande motivée. L'Etat requis n'est pas obligé de donner suite à cette demande, mais il doit informer l'Etat requérant des mesures qui ont été prises à la suite de cette information (paragraphe 2).

Après avoir obligatoirement consulté l'Etat requérant à cette fin, l'Etat requis peut partager avec lui les produits d'une infraction qui ont été confisqués (paragraphe 3).

La loi du 20 mai 1997 sur la coopération internationale en ce qui concerne l'exécution de saisies et de confiscations établit la procédure à suivre lorsque les autorités belges reçoivent une demande de coopération mutuelle en vue de la saisie et de la confiscation de produits d'infractions.

Cette loi permet également à la Belgique de respecter les engagements auxquels elle a souscrit au plan international. Il s'agit, d'une part, de la Convention des Nations-Unies contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes, faite le 20 décembre 1988 et approuvée par la loi du 6 août 1993 et, d'autre part, de la Convention de coopération internationale en matière de dépistage, de saisie et de confiscation des produits du crime, conclue au niveau

van de opsporing, de inbeslagneming en de verbeurdverklaring van zaken die voortkomen uit misdadige activiteiten. Deze Overeenkomst werd door België op 28 januari 1998 geratificeerd.

TITEL III

Procedure

Artikel 14: inhoud van de verzoeken

Dit artikel bevat de formele vereisten waaraan een rechtshulpverzoek moet voldoen. De in paragraaf 1 genoemde vereisten gelden voor alle rechtshulpverzoeken.

Het betreft:

- De aanduiding van de bevoegde autoriteit waarvan het verzoek uitgaat;
- Een omstandig omschrijven van de feiten, de procedures of het onderzoek, of een uiteenzetting van de toepasselijke wetten;
- De grond van het verzoek en de aard van de gezochte rechtshulp;
- Een vermelding van de gewenste termijn van tenuitvoerlegging.

De in paragraaf 2 en 3 genoemde vereisten zijn toegespitst op de inhoud van een specifiek verzoek.

Dit is het geval indien de verzoeken betrekking hebben op getuigen, huiszoeking en inbeslagneming, het uitlenen van overtuigingsstukken, of de tijdelijke overbrenging van gedetineerden (paragraaf 2).

Verder moeten de verzoeken tot rechtshulp, indien nodig en mogelijk, de volgende bijkomende gegevens bevatten:

- De identiteit, de nationaliteit en de verblijfplaats van de personen op wie de procedure betrekking heeft;
- Bijzondere procedures die gevoerd dienen te worden, en de redenen daartoe;
- Een beding van vertrouwelijkheid en de redenen daartoe (paragraaf 3).

Indien de aangezochte staat meent dat de verstrekte gegevens ontoereikend zijn om het verzoek uit te voeren, kunnen nog bijkomende inlichtingen worden vereist (paragraaf 4).

De verzoeken worden principieel schriftelijk ingediend.

Wel kan in spoedeisende gevallen, en telkens de aangezochte staat het toestaat, het verzoek via faxbericht worden overgemaakt, waarna onmiddellijk schriftelijk een bevestiging volgt (paragraaf 5).

du Conseil de l'Europe le 8 novembre 1990 et ratifiée par la Belgique le 28 janvier 1998.

TITRE III

Procédure

Article 14: contenu des demandes

Cet article énumère les exigences formelles auxquelles une demande d'entraide judiciaire doit répondre. Les exigences mentionnées au paragraphe 1 sont valables pour toutes les demandes d'entraide judiciaire.

Il convient:

- d'indiquer l'autorité compétente dont la demande émane;
- de fournir une description circonstanciée des faits, des procédures ou de l'enquête, ou un exposé des lois applicables;
- de préciser le motif de la demande et la nature de l'entraide judiciaire recherchée;
- de mentionner le délai d'exécution souhaité.

Les exigences formulées aux paragraphes 2 et 3 concernent le contenu d'une demande spécifique.

Tel est le cas lorsque la demande vise à des prises de témoignages, des perquisitions et des saisies, des prêts de pièces à conviction, ou au transfèrement de détenus (paragraphe 2).

En outre, les demandes d'entraide judiciaire contiennent, si nécessaire et dans la mesure du possible, les données complémentaires suivantes:

- l'identité, la nationalité et le lieu de résidence des personnes faisant l'objet de la procédure;
- les procédures particulières qui doivent être suivies, et les motifs pour ce faire;
- une stipulation de confidentialité et les motifs la justifiant (paragraphe 3).

Si l'Etat requis estime que les informations fournies sont insuffisantes pour exécuter la demande, il peut exiger que lui soient fournis des renseignements complémentaires (paragraphe 4).

Les demandes sont faites en principe par écrit.

Dans les cas d'urgence, et chaque fois que l'Etat requis le permet, la demande peut être formulée par télécopie, auquel cas elle est promptement confirmée par écrit (paragraphe 5).

Artikel 15: *centrale overheden*

Dit artikel geeft de weg aan waارlangs rechtshulpverzoeken worden overgemaakt, en de stukken, die op de uitvoering ervan betrekking hebben, worden teruggezonden. Dit geschiedt principieel via de tussenkomst van de centrale autoriteiten, aangeduid door elke staat. De verzending via de diplomatieke weg wordt echter niet uitgesloten, en is aangewezen in het geval van het doorzenden van gevoelige opdrachten, of indien bijzondere omstandigheden dit rechtvaardigen (paragraaf 1).

Voor België treedt de minister van Justitie of zijn vertegenwoordiger of gedelegeerde op als centrale autoriteit. Voor Canada treedt de minister van Justitie op, of de door hem aangeduide ambtenaren (paragraaf 2).

Dit artikel staat dus rechtstreeks verkeer tussen vervolgings — of rechtelijke instanties van beide landen in de weg.

Artikel 16: *vertrouwelijkheid*

Paragraaf 1 legt de verzoekende Staat de verplichting op om, indien de aangezochte Staat dit wenst, de vertrouwelijke aard van de informatie, of het overgelegde bewijsmateriaal te beschermen, of slechts aan te wenden onder de vooraf bepaalde voorwaarden.

Het antwoord van de aangezochte Staat, met betrekking tot het al dan niet inwilligen van het verzoek tot rechtshulp, zal afhangen van de mate waarin de verzoekende Staat het vertrouwelijke karakter van de informatie kan waarborgen (paragraaf 2).

Volgens het Canadese recht worden de bewijsdocumenten en hun bronnen maar publiek gemaakt wanneer de zaak voor het vonnisgerecht is gebracht.

Ingevolge deze regeling moet in België worden toegestaan dat de bewijzen en de bewijsbronnen die in Canada werden bekomen, op zijn minst niet onmiddellijk worden verspreid, of alleen onder de voorwaarden bepaald door de Canadese autoriteiten, in het geval dat een procedure hangende is in Canada en de zaak nog niet voor een vonnisgerecht is gebracht.

Indien de verzoekende Staat meent geen gevolg te kunnen geven, of in beperkte mate, aan het verzoek van de aangezochte Staat overeenkomstig paragraaf 1, zonder het vertrouwelijk karakter van het verzoek te schenden, dient hij de aangezochte Staat daaromtrent in te lichten, die hierop volgend zal beslissen of het verzoek al dan niet wordt gehandhaafd, of de tenuitvoerlegging ervan wordt uitgesteld (paragraaf 2 en 4).

De aangezochte Staat is trouwens ook verplicht om het vertrouwelijk karakter te waarborgen van het verzoek tot rechtshulp, de inhoud ervan, van de bewijs-

Article 15: *autorités centrales*

Cet article indique la voie par laquelle les demandes d'entraide judiciaire doivent être transmises et les documents afférents à leur exécution doivent être renvoyés, à savoir en principe par l'entremise des autorités centrales désignées par chaque Etat. La transmission par la voie diplomatique n'est toutefois pas exclue, et est même indiquée pour la transmission de missions délicates ou lorsque des circonstances particulières le justifient (paragraphe 1).

Pour la Belgique, «l'autorité centrale» est constituée par le ministre de la Justice ou son représentant ou son délégué. Pour le Canada, elle est constituée par le ministre de la Justice ou les fonctionnaires qu'il désigne (paragraphe 2).

Cet article permet donc les contacts directs entre les instances de poursuite ou instances judiciaires des deux pays.

Article 16: *confidentialité*

Le paragraphe 1 oblige l'Etat requérant, si l'Etat requis le souhaite, à préserver la confidentialité de l'information ou de l'élément de preuve transmis, ou à ne les utiliser qu'aux conditions préalablement définies.

La réponse de l'Etat requis quant à l'exécution ou non de la demande d'entraide judiciaire dépendra de la mesure dans laquelle l'Etat requérant peut garantir le caractère confidentiel de l'information (paragraphe 2).

En droit canadien, les éléments de preuve et leurs sources peuvent seulement être divulgués lorsque l'affaire a été portée devant une juridiction de jugement.

En conséquence de cette règle, la Belgique doit accepter que dans le cas d'une procédure pendante au Canada dont l'affaire n'a pas encore été portée devant une juridiction de jugement, les preuves et les sources de preuve obtenues au Canada ne soient pas divulguées immédiatement, ou le soient uniquement aux conditions définies par les autorités canadiennes.

Si l'Etat requérant estime qu'il ne peut donner suite, ou seulement dans une mesure limitée, à la demande formulée par l'Etat requis conformément au paragraphe 1, sans nuire au caractère confidentiel de la demande d'entraide judiciaire, il doit en informer l'Etat requis qui décidera alors de maintenir ou non la demande, ou d'en reporter l'exécution (paragraphes 2 et 4).

L'Etat requis est d'ailleurs lui aussi obligé de garantir le caractère confidentiel de la demande d'entraide judiciaire, de son contenu, des éléments de preuve, et

stukken, en elke ondernomen handeling uitgevoerd naar aanleiding van het verzoek, behalve in de mate noodzakelijk voor de uitvoering ervan (paragraaf 3).

Artikel 17: beperking bij de aanwending van inlichtingen

Dit artikel onderwerpt het gebruik, door de verzoekende Staat, van de informatie of het overgelegde bewijsmateriaal, voor andere doeleinden, dan deze vermeld in het verzoek, aan de voorafgaande toestemming van de centrale overheid van de aangezochte Staat.

Volgens het Belgische interne recht kan de informatie bekomen naar aanleiding van de uitvoering van een verzoek tot rechtshulp aangewend worden in elke andere procedure waar zij van enig nut kan zijn.

Dit artikel werd opgenomen om tegemoet te komen aan de wensen van de Canadese autoriteiten, waardoor zij de mogelijkheid behouden om het toezicht op de door hen overgemaakte informatie of de bewijselementen te behouden.

Deze bepaling dient bijgevolg als een vormvoorraarde worden beschouwd.

Artikel 18: Authentisering

De overdracht van bewijs-elementen, documenten en inlichtingen in toepassing van het huidige Verdrag is niet onderworpen aan de vervulling van enige andere voorwaarde dan deze die voorzien werd in artikel 6 betreffende de overdracht van eensluidend verklaarde kopieën van dossiers en stukken.

Een bijkomende authentisering is bijgevolg niet nodig.

Artikel 19: talen

Artikel 19 van het Verdrag voorziet dat het verzoek en de bewijsstukken vergezeld dienen te gaan van een vertaling in één van de officiële talen van de aangezochte Staat. Afhankelijk van geval tot geval is dit het Nederlands, het Frans of het Engels.

Artikel 20: kosten

Paragraaf 1 stelt als principe dat de kosten van ten uitvoerlegging van een verzoek tot rechtshulp ten laste vallen van de aangezochte Staat. Nochtans draagt de verzoekende Staat de volgende kosten:

- De transportkosten betreffende de overbrenging van personen op verzoek van de verzoekende Staat, naar of van het grondgebied van de aangezochte Staat;
- Kosten en erelonen van deskundigen;

de toute action entreprise par suite de cette demande, sauf dans la mesure nécessaire pour en permettre l'exécution (paragraphe 3).

Article 17: restriction dans l'utilisation des renseignements

Cet article soumet l'utilisation par l'Etat requérant d'informations ou d'éléments de preuve à d'autres fins que celles énoncées dans la demande au consentement préalable de l'autorité centrale de l'Etat requis.

En droit belge, l'information obtenue dans le cadre de l'exécution d'une demande d'entraide judiciaire peut être utilisée dans toute autre procédure où elle peut s'avérer utile.

Cet article a été prévu pour répondre au souhait des autorités canadiennes de se réserver la possibilité d'exercer un contrôle sur les informations ou les éléments de preuve qu'elles transmettent.

Cette disposition doit en conséquence être considérée comme une condition de formalité.

Article 18: Authentification

La transmission d'éléments de preuve, de documents et de renseignements en application du Traité n'est soumise au respect d'aucune autre condition que celles prévues à l'article 6 concernant la transmission de copies certifiées conformes de dossiers et de documents.

Une authentification supplémentaire n'est donc pas nécessaire.

Article 19: langues

L'article 19 du Traité prévoit que la demande et les éléments de preuve doivent être accompagnés d'une traduction dans l'une des langues officielles de l'Etat requis. Selon le cas, il s'agira du néerlandais, du français ou de l'anglais.

Article 20: frais

Le paragraphe 1 pose en principe que les frais d'exécution d'une demande d'entraide judiciaire sont à la charge de l'Etat requis. Toutefois, l'Etat requérant supporte les frais suivants:

- les frais de transport afférents au transfert de personnes à la demande de l'Etat requérant, vers ou en provenance de l'Etat requis;
- les frais et honoraires des experts;

— De kosten en verblijfsvergoedingen van elke persoon, of gedetineerde persoon, in de verzoekende of de aangezochte Staat, om er te getuigen of hulp te verlenen bij een onderzoek;

— De kosten en verblijfsvergoedingen van elke bevoegde overheid, rechters en andere personen betrokken bij een onderzoek of bij de rechtspleging, die aanwezig bij de ten uitvoerlegging van het verzoek en deelnemen aan de rechtspleging in de aangezochte Staat.

Paragraaf 2 voorziet een bijzondere overlegprocedure in het geval dat buitengewone kosten moeten worden gemaakt.

Deze wijze van verdeling van de onkosten is gebruikelijk in de materie van de wederzijdse rechtshulp in strafzaken, en heeft in praktijk tot gevolg dat het grootste deel van de kosten gedragen wordt door de Staat die het meeste baat haalt uit de ten uitvoerlegging van het verzoek.

TITEL IV

Slotbepalingen

Artikel 21: andere vormen van rechtshulp

Als andere overeenkomst, van kracht tussen België en Canada, waarin bepalingen over rechtshulp in strafzaken zijn opgenomen, kan het NAVO — Statusverdrag van 20 september 1951 worden genoemd (*Belgisch Staatsblad*, 6 maart 1955).

De verwijzing naar de andere vormen van rechts-hulp tussen de bevoegde autoriteiten beantwoordt aan de zorg van de Canadese autoriteiten om de andere, reeds bestaande vormen van rechtshulp, die echter niet geformaliseerd werd via een Verdrag, zelfs na de inwerkingtreding van het huidige Verdrag, te laten uitvoeren zonder beperkingen.

Artikel 22: toepassingsgebied

Het is van belang erop te wijzen dat het Verdrag van toepassing is op elk verzoek dat wordt voorgelegd na de datum van inwerkingtreding, onafhankelijk of de betreffende feiten zich voor of na deze datum hebben voorgedaan.

Artikel 23: overleg

Artikel 23 neemt de klassieke bepaling over betrek-fende het wederzijds overleg tussen de Verdragspar-tijen.

Op verzoek van één van de Verdragspartijen wordt er onverwijd overleg gepleegd met betrekking tot de interpretatie en toepassing van het Verdrag.

— les frais et indemnités afférents au séjour de toute personne ou de tout détenu dans l'Etat requérant ou l'Etat requis pour y témoigner ou y aider à une enquête;

— les frais et indemnités de séjour des juges, autorités compétentes et autres personnes concernées par une enquête ou par la procédure, qui sont présents lors de l'exécution de la demande et qui participent à la procédure dans l'Etat requis.

Le paragraphe 2 prévoit une procédure spéciale de concertation pour le cas où des frais de nature exceptionnelle seraient occasionnés.

Il s'agit d'une répartition usuelle des frais dans le cadre de l'entraide judiciaire en matière pénale, et, dans la pratique, il en résulte que la plus grande partie des frais est supportée par l'Etat qui retire le plus grand profit de l'exécution de la demande.

TITRE IV

Dispositions finales

Article 21: autres formes d'entraide judiciaire

Comme autre convention en vigueur entre la Belgique et le Canada contenant des dispositions relatives à l'entraide judiciaire en matière pénale, on peut citer la Convention sur le Statut de l'OTAN du 20 septembre 1951 (*Moniteur belge* 6 mars 1955).

La référence à d'autres formes d'entraide judiciaire entre les autorités compétentes répond au souci des autorités canadiennes de laisser se poursuivre sans restriction, même après l'entrée en vigueur du présent Traité, l'application des autres formes d'entraide judiciaire qui existent déjà, mais qui n'ont pas été officiellement codifiées par un traité.

Article 22: champ d'application

Il importe de préciser que le Traité est applicable à toute demande faite après la date de son entrée en vigueur, indépendamment de la question de savoir si les faits en cause sont antérieurs ou postérieurs à cette date.

Article 23: consultation

L'article 23 reproduit la clause classique de concer-tation entre les Etats contractants.

A la demande de l'un des Etats contractants, ceux-ci se consultent promptement à propos de l'interprétation et de l'application du Traité.

Artikel 24: *inwerkingtreding en opzegging*

Artikel 24 voorziet de wederzijdse notificatie van de vervulling van de door in beide Staten volgens de Grondwet opgelegde formaliteiten, noodzakelijk voor de inwerkingtreding van het Verdrag (paragraaf 1).

Het Verdrag treedt tussen de partijen in werking de eerste dag van de tweede maand volgend op de datum van ontvangst van de laatste kennisgeving (paragraaf 2).

Het opzeggen van het Verdrag is op elk ogenblik mogelijk door middel van een eenvoudige schriftelijke kennisgeving, die aan de andere Partij via diplomatische weg wordt bezorgd. In dit geval gaat de opzegging in één jaar na de datum van ontvangst van de betekening (paragraaf 3).

Dit zijn, Dames en Heren, de beschouwingen die dit ontwerp van wet oproept.

De minister van Buitenlandse Zaken,

Louis MICHEL.

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN.

Article 24: *entrée en vigueur et dénonciation*

L’article 24 prévoit la notification réciproque de l’accomplissement des formalités requises par la Constitution de chacun des Etats en vue de l’entrée en vigueur du Traité (paragraphe 1).

Le Traité entrera en vigueur entre les parties le premier jour du deuxième mois suivant la date de réception de la dernière notification (paragraphe 2).

La dénonciation du Traité est possible à tout moment au moyen d’un simple notification écrite qui sera adressée à l’autre partie par la voie diplomatique. La dénonciation prendra alors effet un an après la date de réception de la notification (paragraphe 3).

Telles sont, Mesdames, Messieurs, les considérations qu’appelle le présent projet de loi.

Le ministre des Affaires étrangères,

Louis MICHEL.

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN.

WETSONTWERP

ALBERT II,

Koning der Belgen,

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
ONZE GROET.*

Op de voordracht van Onze minister van Buitenlandse Zaken en van Onze minister van Justitie,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Onze minister van Buitenlandse Zaken en Onze minister van Justitie zijn gelast het ontwerp van wet, waarvan de tekst hierna volgt, in Onze naam aan de Wetgevende Kamers voor te leggen en bij de Senaat in te dienen:

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Verdrag inzake rechtshulp in strafzaken tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Canada, ondertekend te Brussel op 11 januari 1996, zal volkomen gevolg hebben.

Gegeven te Nice, 9 augustus 2002.

ALBERT

Van Koningswege:

De minister van Buitenlandse Zaken,

Louis MICHEL.

De minister van Justitie,

Marc VERWILGHEN.

PROJET DE LOI

ALBERT II,

Roi des Belges,

*À tous, présents et à venir,
SALUT.*

Sur la proposition de Notre ministre des Affaires étrangères et de Notre ministre de la Justice,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS:

Notre ministre des Affaires étrangères et Notre ministre de la Justice sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives et de déposer au Sénat, le projet de loi dont la teneur suit:

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Traité d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement du Canada, signé à Bruxelles le 11 janvier 1996, sortira son plein et entier effet.

Donné à Nice, le 9 août 2002.

ALBERT

Par le Roi :

Le ministre des Affaires étrangères,

Louis MICHEL.

Le ministre de la Justice,

Marc VERWILGHEN.

VERDRAG

Inzake rechtshulp in strafzaken tussen de Regering van het Koninklijke België en de Regering van Canada

DE REGERING VAN HET KONINKRIJKE BELGIË

EN

DE REGERING VAN CANADA,

GELEID door de wens de doeltreffendheid van de opsporing, de vervolging en de bestraffing van misdrijven in beide landen te verhogen door onderlinge samenwerking en rechtshulp in strafzaken,

ZIJN OVEREENGKOMEN ALS VOLGT:

DEEL I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Verplichting tot rechtshulp

(1) De Verdragsluitende Staten verlenen elkaar, in overeenstemming met de bepalingen van dit Verdrag, rechtshulp in strafzaken in de ruimste zin.

(2) Onder rechtshulp in strafzaken wordt enige hulp verstaan die de aangezochte Staat verleent in verband met onderzoeken en procedures welke in de verzoekende Staat worden gevoerd betreffende een misdrijf vastgesteld bij een in die Staat geldende wet, en waarvan de bestraffing tot de bevoegdheid van de rechterlijke overheden van die Staat behoort.

(3) De rechtshulp heeft betrekking op:

a) de lokalisatie van personen en voorwerpen, daaronder begrepen de identificatie ervan;

b) de mededeling van inlichtingen, documenten of andere dossiers, daaronder begrepen uittreksels uit de strafregisters, uit gerechtelijke dossiers en uit regeringsdossiers;

c) de mededeling van inlichtingen, documenten of andere dossiers, daaronder begrepen uittreksels uit de strafregisters, uit gerechtelijke dossiers en uit regeringsdossiers;

d) de overzending van goederen, daaronder begrepen de uitlegning van overtuigingsstukken;

e) de afneming van getuigenissen en verklaringen;

f) huiszoeken en inbeslagnemingen;

g) bijstandsverlening met het oog op de verschijning van al dan niet gedetineerde personen, teneinde hen getuigenis te laten afleggen of hulp te laten verlenen bij onderzoeken;

h) maatregelen met het oog op de lokalisatie, de blokkering en de verbeurdverklaring van opbrengsten van misdrijven; en

i) iedere ander vorm van rechtshulp in overeenstemming met de doeleinden van dit Verdrag.

TRAITÉ

d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement du Canada

LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME DE BELGIQUE

ET

LE GOUVERNEMENT DU CANADA,

DÉSIREUX de rendre plus efficace la recherche, la poursuite et la répression de la criminalité dans les deux pays par la coopération et l'entraide judiciaire en matière pénale,

SONT CONVENUS DE CE QUI SUIT:

PARTIE I

Dispositions générales

Article 1

Obligation d'accorder l'entraide

(1) Les États contractants s'accordent, conformément aux dispositions du présent traité, l'entraide judiciaire en matière pénale la plus large possible.

(2) L'entraide judiciaire en matière pénale s'entend de toute aide donnée par l'État requis à l'égard des enquêtes et procédures menées dans l'État requérant portant sur une infraction établie par une loi en vigueur dans cet État et dont la répression est de la compétence de ses autorités judiciaires.

(3) L'entraide vise :

a) la localisation de personnes et d'objets, y compris leur identification;

b) la remise de documents, y compris d'actes de convocation;

c) la transmission d'informations, de documents ou d'autres dossiers, y compris d'extraits des casiers judiciaires, de dossiers judiciaires ou gouvernementaux;

d) la transmission de biens, y compris le prêt de pièces à conviction;

e) la prise de témoignages et de dépositions;

f) la perquisition et la saisie;

g) l'assistance en vue de la comparution des personnes détenues ou non, afin qu'elles témoignent ou aident à des enquêtes;

h) les mesures en vue de localiser, bloquer et confisquer les produits de la criminalité; et

i) toute autre forme d'entraide conforme aux objets du présent traité.

Artikel 2*Tenuitvoerlegging van de verzoeken*

(1) De verzoeken tot rechtshulp worden onverwijld ten uitvoer gelegd, overeenkomstig het recht van de aangezochte Staat en, voorzover zulks niet onvereinbaar is met dit recht, op de wijze bepaald door de verzoekende Staat.

(2) Op verzoek stelt de aangezochte Staat de verzoekende Staat in kennis van de datum en van de plaats van tenuitvoerlegging van het verzoek tot rechtshulp.

Artikel 3*Beperkingen van de rechtshulp*

(1) De rechtshulp kan worden geweigerd indien de aangezochte Staat van oordeel is dat de tenuitvoerlegging van het verzoek afbreuk doet aan zijn soevereiniteit, aan zijn veiligheid, aan zijn openbare orde of aan zijn andere wezenlijke belangen.

(2) De rechtshulp kan worden uitgesteld ingeval de tenuitvoerlegging van een verzoek leidt tot belemmering van een onderzoek of van een vervolging die in de aangezochte Staat aan de gang is.

(3) De rechtshulp kan worden geweigerd indien het verzoek betrekking heeft op een politiek misdrijf, met uitsluiting van de misdrijven die de Verdragsluitende Staten naar luid van enig ander internationaal Verdrag of enige andere Overeenkomst waarbij zij partij zijn, als niet politiek kunnen beschouwen.

(4) Alvorens het verzoek tot rechtshulp te weigeren of de tenuitvoerlegging ervan uit te stellen, bepaalt de aangezochte Staat, na overleg met de verzoekende Staat, in de gevallen die zich daartoe lenen, of de rechtshulp kan worden verleend onder de voorwaarden die hij noodzakelijk acht. Indien de verzoekende Staat de rechtshulp onder deze voorwaarden aanvaardt, verbindt hij zich ertoe die voorwaarden in acht te nemen.

(5) De aangezochte Staat stelt de verzoekende Staat zo spoedig mogelijk in kennis van zijn beslissing tot weigering of tot uitstel van tenuitvoerlegging en deelt tevens de redenen van die beslissing mede.

DEEL II**Bijzondere bepalingen****Artikel 4***Opsporing en identificatie van personen of voorwerpen*

De bevoegde autoriteiten van de aangezochte Staat treffen de nodige maatregelen om de personen of voorwerpen bedoeld in het verzoek, trachten terug te vinden en te identificeren.

Artikel 5*Mededeling van stukken*

(1) De aangezochte Staat deelt de akten van rechtspleging mede, alsmede alle daartoe overgezonden stukken. De medede-

Article 2*Exécution des demandes*

(1) Les demandes d'entraide sont exécutées promptement, conformément au droit de l'État requis et, dans la mesure où cela n'est pas incompatible avec ce droit, de la manière exprimée par l'État requérant.

(2) Sur demande, l'État requis informe l'État requérant de la date et du lieu d'exécution de la demande d'entraide.

Article 3*Limites de l'entraide*

(1) L'entraide peut être refusée si l'État estime que l'exécution de la demande porterait atteinte à sa souveraineté, à sa sécurité, à son ordre public ou à un autre de ses intérêts fondamentaux.

(2) L'entraide peut être différée si l'exécution de la demande a pour effet de gêner une enquête ou une poursuite en cours dans l'État requis.

(3) L'entraide peut être refusée si la demande est relative à une infraction politique, à l'exclusion des infractions que les États contractants ont la faculté de ne pas considérer comme politiques aux termes de tout autre accord international auquel ils sont partie.

(4) Avant de refuser de faire droit à la demande d'entraide ou d'en différer l'exécution, l'État requis, après consultation avec l'État requérant dans les cas qui s'y prêtent, détermine si l'entraide peut être accordée aux conditions qu'il estime nécessaire. Si l'État requérant accepte l'entraide sous ces conditions, il s'engage à les respecter.

(5) L'État requis informe aussi rapidement que possible l'État requérant de sa décision de refus ou d'ajournement et en fournit les motifs.

PARTIE II**Dispositions particulières****Article 4***Recherche ou identification de personnes ou d'objets*

Les autorités compétentes de l'État requis prennent toutes les mesures nécessaires pour tenter de trouver et d'identifier les personnes ou les objets visés par la demande.

Article 5*Remise de documents*

(1) L'État requis procède à la remise des actes de procédure et de tout document transmis à cet effet. Cette remise peut être effec-

ling kan geschieden door middel van eenvoudige toezending van de akte of het stuk aan de geadresseerde. Indien de verzoekende Staat hierom uitdrukkelijk verzoekt, verricht de aangezochte Staat de mededeling in een van de vormen bepaald in zijn wetgeving voor gelijkaardige betekenissen of in een van de bijzondere vormen verenigbaar met deze wetgeving.

(2) De verzoekende Staat zendt het verzoek tot mededeling van een stuk betreffende een antwoord of een verschijning in de verzoekende Staat over binnen een redelijke termijn vóór de datum die voor het antwoord of de verschijning is vastgelegd.

(3) De aangezochte Staat zendt als bewijs van de mededeling een ontvangstbewijs terug, ondertekend en gedagtekend door de geadresseerde, of een verklaring ondertekend door de ambtenaar die de mededeling heeft gedaan, waarin vorm en datum ervan zijn vermeld.

Artikel 6

Overzending van voorwerpen en stukken

(1) Ingeval het verzoek tot rechtshulp betrekking heeft op de overzending van dossiers en stukken, kan de aangezochte Staat voor eensluidend verklaarde kopieën van deze dossiers en stukken overleggen, tenzij de verzoekende Staat uitdrukkelijk om de originele dossiers of stukken verzoekt.

(2) De originele dossiers of stukken, of de voorwerpen die aan de verzoekende Staat zijn overgezonden, worden, op verzoek van de aangezochte Staat, zo spoedig mogelijk aan deze laatste teruggezonden.

(3) Voorzover zulks niet onverenigbaar is met het recht van de aangezochte Staat en op uitdrukkelijk verzoek van de verzoekende Staat, worden de dossiers, de stukken en de voorwerpen overgezonden volgens de vormvereisten of vergezeld van de door de verzoekende Staat vereiste getuigschriften ten einde krachtens zijn recht toelaatbaar te zijn als bewijs.

Artikel 7

Overzending van inlichtingen en stukken, en overlegging van voorwerpen in het bezit van overheidsbesturen of instellingen

(1) De aangezochte Staat verstrekkt alle inlichtingen en voorwerpen, daaronder begrepen stukken en dossiers, die in het bezit zijn van een overheidsbestuur of -instelling en welke voor het publiek toegankelijk zijn;

(2) De aangezochte Staat kan alle inlichtingen en voorwerpen, daaronder begrepen stukken en dossiers, verstrekken die in het bezit zijn van een overheidsbestuur of -instelling en niet voor het publiek toegankelijk zijn, zulks in dezelfde mate en onder dezelfde voorwaarden als die welke van toepassing zijn op zijn eigen rechterlijke overheden of op overheden belast met de toepassing van de wet.

(3) Paragraaf (2) is van toepassing op de strafregisters en op de gerechtelijke dossiers.

Artikel 8

Aanwezigheid van de betrokkenen bij de rechtsplegingen in de aangezochte staat

(1) Een persoon van wie de verzoekende Staat vraagt dat hij getuigenis aflegt of stukken, dossiers of andere voorwerpen over-

tuée par simple transmission de l'acte ou du document au destinataire. Si l'État requérant le demande expressément, l'État requis effectue la remise dans une des formes prévues par sa législation pour les significations analogues ou une des formes spéciales compatible avec cette législation.

(2) L'État requérant transmet la demande de remise d'un document se rapportant à une réponse ou à une comparution dans l'État requérant dans un délai raisonnable avant la date prévue pour la réponse ou la comparution.

(3) L'État requis renvoie, comme preuve de la remise, un récé-pissé daté et signé par le destinataire ou une déclaration signée par l'agent qui a fait la remise constatant la forme et la date de la remise.

Article 6

Transmission d'objets et de documents

(1) Lorsque la demande d'entraide porte sur la transmission de dossiers et de documents, l'État requis peut remettre des copies certifiées conformes de ces dossiers et documents, à moins que l'État requérant ne demande expressément les originaux.

(2) Les dossiers ou documents originaux ou objets transmis à l'État requérant sont retournés à l'État requis dans les meilleurs délais à la demande de ce dernier.

(3) Dans la mesure où cela n'est pas incompatible avec le droit de l'État requis et sur demande expresse de l'État requérant, les dossiers, les documents ou les objets sont transmis suivant la forme ou accompagnés par les certificats requis par l'État requérant aux fins qu'ils soient admissibles en preuve en vertu de son droit.

Article 7

Transmission des informations, dossiers et objets en possession d'administration ou d'organismes gouvernementaux

(1) L'État requis fournit toute information et tous objets, y compris les documents ou dossiers, en possession d'une administration ou d'un organisme gouvernemental et qui sont accessibles au public.

(2) L'État requis peut fournir toute information et tous objets, y compris les documents ou dossiers, en possession d'une administration ou d'un organisme gouvernemental et qui ne sont pas accessibles au public, dans la même mesure et aux mêmes conditions que celles applicables à ses propres autorités judiciaires ou celles chargées de l'application de la loi.

(3) Le paragraphe (2) est applicable aux casiers judiciaires et dossiers judiciaires.

Article 8

Présence des intéressés aux procédures dans l'État requis

(1) Une personne dont l'État requérant demande le témoignage ou la production de documents, dossiers ou autres objets dans

legt in de aangezochte Staat, wordt indien nodig gedagvaard om te verschijnen, om te getuigen of om deregelijke stukken, dossiers en andere voorwerpen over te leggen overeenkomstig de vereisten van de wet van de aangezochte Staat.

(2) De bevoegde overheid van de aangezochte Staat kan, voorzover zulks niet onverenigbaar is met het recht van die Staat, toestaan dat de rechters, de bevoegde overheden van de verzoekende Staat en de andere personen die betrokken zijn bij het onderzoek of bij de rechtspleging, en die vermeld zijn in het verzoek, aanwezig zijn bij de tenuitvoerlegging van het verzoek en deelnemen aan de rechtspleging in de aangezochte Staat.

(3) Het recht om deel te nemen aan de rechtspleging omvat het recht voor iedere aanwezige persoon om vragen te stellen volgens de procedure die van toepassing is in de aangezochte Staat. De bevoegde overheid van de aangezochte Staat kan, voorzover zulks niet onverenigbaar is met het recht van die Staat, het gebruik van vormen en modaliteiten toestaan die zijn bepaald in het recht van de verzoekende Staat en die noodzakelijk zijn voor de toelaatbaarheid van het bewijs in de verzoekende Staat, inzonderheid de letterlijke overschrijving van de procedures.

Artikel 9

Aanwezigheid van personen in de verzoekende Staat met het oog op het afleggen van een getuigenis of het verstrekken van hulp bij een onderzoek

De aangezochte Staat vraagt aan een ieder, op verzoek van de verzoekende Staat, hulp te verlenen bij een onderzoek of te verschijnen als getuige en poogt daartoe zijn medewerking te verkrijgen. Deze personen wordt bovendien op de hoogte gesteld van de terugbetaalbare kosten en van de vergoedingen die hem zullen worden uitgekeerd. Ingeval betrokken daarom verzoekt, kan de verzoekende Staat hem een voorschot betalen op reis- en verblijfkosten. Dit voorschot kan hem worden betaald door de ambassade van deze laatste Staat in de aangezochte Staat.

Artikel 10

Huiszoeken en inbeslagneming

(1) De aangezochte Staat geeft, voorzover zijn wetgeving zulks toestaat, gevolg aan een verzoek tot huiszoeking of tot inbeslagneming.

(2) De bevoegde overheid die een verzoek tot huiszoeking of inbeslagneming ten uitvoer heeft gelegd, verstrekt alle inlichtingen waarom de verzoekende Staat eventueel verzoekt, onder meer in verband met de identiteit, de staat en de integriteit van de in beslag genomen stukken, dossiers of goederen en betreffende de continuïteit van bezit, alsmede inzake de omstandigheden van de inbeslagneming.

(3) De verzoekende Staat neemt alle voorwaarden in acht die door de aangezochte Staat zijn opgelegd met betrekking tot de in beslag genomen stukken, dossiers of goederen die aan de verzoekende Staat kunnen worden meegeleid.

Artikel 11

Overbrenging naar de verzoekende Staat van gedetineerde personen met het oog op het afleggen van een getuigenis of het verlenen van hulp bij een onderzoek in de verzoekende Staat

(1) Op verzoek van de verzoekende Staat kan een persoon die in de aangezochte Staat wordt gedetineerd, tijdelijk naar de ver-

l'État requis est, si nécessaire, citée à comparaître ou témoigner ou produire de tels documents, dossiers et autres objets, conformément aux exigences de la loi de l'État requis.

(2) L'autorité compétente de l'État requis peut, dans la mesure où cela n'est pas incompatible avec son droit, autoriser les juges, les autorités compétentes de l'État requérant et les autres personnes intéressées dans l'enquête ou dans les procédures et mentionnées dans la demande à assister à l'exécution de la demande et à participer aux procédures dans l'État requis.

(3) Le droit de participer aux procédures comprend le droit pour toute personne présente de poser des questions selon la procédure applicable dans l'État requis. L'autorité compétente de l'État requis peut, dans la mesure où cela n'est pas incompatible avec son droit, autoriser l'utilisation de formes et modalités prévues par le droit de l'État requérant, notamment la transcription littérale des procédures, et nécessaires pour l'admissibilité de la preuve dans l'État requérant.

Article 9

Présence de personnes dans l'État requérant en vue de témoigner ou aider à une enquête

L'État requis, à la demande de l'État requérant, invite toute personne à venir en aide à une enquête ou à comparaître comme témoin et cherche à obtenir sa collaboration à cette fin. Cette personne est en outre informée des frais remboursables et des indemnités qui lui seront versées. Si la personne le demande, l'État requérant peut lui verser une avance sur les frais de voyage et de séjour. Cette avance peut lui être versée par l'Ambassade de cet État dans l'État requis.

Article 10

Perquisitions et saisies

(1) Dans la mesure permise par sa législation, l'État requis donne suite à une demande de perquisition ou de saisie.

(2) L'autorité compétente qui a exécuté une demande de perquisition ou de saisie fournit tous les renseignements que peut exiger l'État requérant concernant entre autres l'identité, la condition, l'intégrité et la continuité de la possession des documents, dossiers ou biens qui ont été saisis ainsi que les circonstances de la saisie.

(3) L'État requérant se conforme à toutes conditions imposées par l'État requis relativement à tous les documents, dossiers ou biens saisis pouvant lui être remis.

Article 11

Transfèrement vers l'État requérant de personnes détenues en vue de témoigner ou d'aider à une enquête dans l'État requérant

(1) À la demande de l'État requérant, une personne détenue dans l'État requis peut être transférée temporairement dans l'État

zoekende Staat worden overgebracht teneinde hulp te verlenen bij een onderzoek of een getuigenis af te leggen in een bepaalde procedure, zulks op voorwaarde dat deze persoon daarmee instemt.

(2) Zolang de overgebrachte persoon overeenkomstig de wet van de aangezochte Staat gedetineerd moet blijven, houdt de verzoekende Staat deze persoon in hechtenis en levert hem na tenuitvoerlegging van het verzoek terug over aan de aangezochte Staat.

(3) Indien de straf opgelegd aan de overgebrachte persoon een einde neemt of indien de aangezochte Staat te verzoekende Staat ervan in kennis stelt dat die persoon niet meer in hechtenis moet worden gehouden, wordt hij in vrijheid gesteld en beschouwd als een persoon van wie de aanwezigheid in de verzoekende Staat het gevolg is van een daartoe gedaan verzoek.

Artikel 12

Vrijgeleide

(1) Behalve het geval van de hechtenis bedoeld in artikel 11 (2), kan geen enkele persoon die zich naar de verzoekende Staat begeeft ingevolge een overeenkomstig artikel 9 of 11 daartoe gedaan verzoek, in deze Staat worden vervolgd, in hechtenis gehouden of aan enige andere vrijheidsbeperking worden onderworpen wegens feiten of veroordelingen die voorafgingen aan het verlaten van de aangezochte Staat, noch worden verplicht te getuigen in enige andere procedure dan die waarop het verzoek betrekking heeft.

(2) Paragraaf (1) van dit artikel is niet meer van toepassing wanneer betrokken, indien hij de vrijheid had de verzoekende Staat te verlaten, zulks niet heeft gedaan binnen 30 dagen nadat hij officieel ervan in kennis is gesteld dat zijn aanwezigheid niet langer vereist is of indien hij, na deze Staat te hebben verlaten, er vrijwillig is teruggekeerd.

(3) Personen die niet verschijnen in de verzoekende Staat, kunnen in de aangezochte Staat niet aan enige straf of dwangmaatregel worden onderworpen.

Artikel 13

Opbrengsten van misdrijven

(1) Voorzover zijn intern recht zulks toestaat, verbindt de aangezochte Staat zich ertoe op verzoek hulp toe te kennen teneinde:

- a) de opbrengsten van misdrijven te lokaliseren, op te sporen, te blokkeren, in beslag te nemen en verbeurd te verklaren;
- b) ervoor te zorgen dat de slachtoffers van een misdrijf terug in het bezit van hun goederen worden gesteld.

(2) De Staat die redenen heeft om aan te nemen dat zich in een andere Staat opbrengsten van misdrijven bevinden, richt aan deze laatste Staat een verzoek tot rechtshulp zoals omschreven in paragraaf (1) a) en stelt die Staat in kennis van de redenen die ertoe aanleiding geven te veronderstellen dat zich in de aangezochte Staat dergelijke opbrengsten bevinden. De aangezochte Staat oordeelt welk gevolg aan deze informatie moet worden gegeven en laat zo spoedig mogelijk weten welke maatregelen zijn getroffen.

(3) Na overleg met de verzoekende Staat beslist de aangezochte Staat overeenkomstig zijn recht over de verdeling van de opbrengst van een misdrijf die ten gevolge van een krachtens paragraaf (1) a) gedaan verzoek tot rechtshulp verbeurd is verklaard.

requérant en vue d'aider à des enquêtes ou de témoigner dans des procédures, pourvu qu'elle y consente.

(2) Tant que la personne transférée doit demeurer en détention aux termes du droit de l'État requis, l'État requérant garde cette personne en détention et la remet à l'État requis suite à l'exécution de la demande.

(3) Si la peine infligée à la personne transférée prend fin ou si l'État requis informe l'État requérant que cette personne n'a plus à être détenue, celle-ci est remise en liberté et est considérée comme une personne dont la présence a été obtenue dans l'État requérant suite à une demande à cet effet.

Article 12

Sauf-conduit

(1) Sauf la détention prévue à l'article 11 (2), toute personne se rendant dans l'État requérant suite à une demande à cet effet aux termes des articles 9 ou 11 ne peut y être ni poursuivie ni détenue ni être soumise à aucune restriction de sa liberté individuelle dans cet État pour des faits ou condamnations antérieurs à son départ de l'État requis, ni être tenue de témoigner dans aucune procédure autre que celle se rapportant à la demande.

(2) Le paragraphe (1) du présent article cesse de s'appliquer lorsque la personne, libre de partir, n'a pas quitté l'État requérant dans les 30 jours après avoir été officiellement avisée que sa présence n'était plus requise ou si, l'ayant quitté, elle y est volontairement retournée.

(3) Toute personne faisant défaut de comparaître dans l'État requérant ne peut être soumise à aucune sanction ou mesure de contrainte dans l'État requis.

Article 13

Produits de la criminalité

(1) Dans les limites permises par son droit interne, l'État requis s'engage, sur demande, à accorder l'aide visant à:

- a) procéder à la localisation, à la recherche, au blocage, à la saisie et à la confiscation des produits d'infractions; et
- b) assurer la restitution de leurs biens aux victimes d'une infraction.

(2) L'État requérant l'entraide décrite au paragraphe (1) a), informe l'État requis des motifs qui lui font croire que le produit d'une infraction se trouve dans l'État requis. L'État requis apprécie la suite à donner à cette information et fait connaître dès que possible les mesures prises.

(3) L'État requis décide, conformément à son droit, après conclusion avec l'État requérant, du partage avec ce dernier du produit d'une infraction ayant été confisqué suite à une demande d'entraide présentée aux termes du paragraphe (1) a).

TITEL III	TITRE III
Procedure	Procédure
Artikel 14	Article 14
<i>Inhoud van de verzoeken</i>	
<p>(1) De verzoeken tot rechtshulp moeten in elk geval de volgende gegevens bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) de bevoegde overheid die het onderzoek of de procedure waarop het verzoek betrekking heeft, leidt; b) een omschrijving van de aard van het onderzoek of van de procedures, een uiteenzetting van de ter zake dienende feiten en een kopie of een uiteenzetting van de wetten die van toepassing zijn; c) de reden voor het verzoek en de aard van de gewenste rechts-hulp; d) een vermelding van de gewenste termijn van tenuitvoerleg-ging. <p>(2) In de volgende gevallen moeten de verzoeken de volgende gegevens bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ingeval het gaat om een verzoek tot afneming van een getui-genis of tot verrichting van een huiszoeking en inbeslagname, de redenen die ertoe aanleiding geven te veronderstellen dat zich op het grondgebied van de aangezochte Staat bewijsmateriaal bevindt; b) ingeval het gaat om een verzoek tot afneming van een getui-genis, nadere gegevens omtrent de noodzaak een verklaring onder eed of een plechtige verklaring te verkrijgen en een omschrijving van het onderwerp waarop het getuigenis of de verklaring betrek-king moet hebben; c) ingeval het gaat om een verzoek tot uitlening van overtui-gingsstukken, de overheid belast met de bewaring ervan, de plaats waarheen de stukken worden gezonden, de onderzoeken waaraan zij kunnen worden onderworpen en de datum waarop zij zullen worden teruggezonden; d) ingeval het gaat om een verzoek waarbij gedetineerden ter beschikking worden gesteld van de verzoekende Staat, de over-heid die toezicht houdt tijdens de overbrenging, de plaats waarheen de gedetineerde wordt overgebracht en de datum van zijn terugkeer. <p>Indien de gegevens bedoeld in c) en d) niet in het verzoek zijn vermeld, moeten zij daarna zo spoedig mogelijk worden overge-zonden.</p> <p>(3) Indien nodig en mogelijk moeten de verzoeken tot rechts-hulp eveneens de volgende gegevens bevatten:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) de identiteit en de nationaliteit van de persoon of personen op wie het onderzoek of de procedure betrekking heeft en de plaats waar die persoon of personen zich bevinden; b) nadere gegevens betreffende enige bijzondere procedure waarvan de verzoekende Staat wenst dat ze wordt gevoerd, als-ook de redenen daartoe; c) een beding van vertrouwelijkheid en de redenen die zulks rechtvaardigen. <p>(4) Indien de aangezochte Staat van oordeel is dat de gegevens in het verzoek ontoereikend zijn, kan hij eisen dat hem bijkomende inlichtingen worden verstrekt.</p> <p>(5) De verzoeken geschieden schriftelijk. In spoedeisende gevallen of indien de aangezochte Staat zulks toestaat, kan het</p>	<p>(1) Dans tous les cas, les demandes d'entraide contiennent les renseignements suivants:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) l'autorité compétente qui conduit l'enquête ou la procédure se rapportant à la demande; b) une description de la nature de l'enquête ou des procédures, un exposé des faits pertinents et une copie ou un exposé des lois applicables; c) le motif de la demande et la nature de l'entraide recherchée; et d) une indication du délai d'exécution souhaité. <p>(2) Dans les cas qui suivent, les demandes contiennent les renseignements suivants:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) lorsqu'il s'agit d'une demande de prise de témoignage ou de perquisition et saisie, les raisons qui donnent lieu de croire que des éléments de preuve se trouvent sur le territoire de l'État requis; b) lorsqu'il s'agit d'une demande de prise de témoignage, des précisions sur la nécessité d'obtenir des déclarations sous serment ou affirmation solennelle et une description du sujet sur lequel le témoignage ou la déclaration doit porter; c) lorsqu'il s'agit d'une demande de prêt de pièces à conviction, l'autorité qui en aura la garde, le lieu où les pièces seront acheminées, les examens auxquels elles pourront être soumises et la date à laquelle elles seront renvoyées; et d) lorsqu'il s'agit d'une demande se rapportant à la mise à la disposition de l'État requérant de détenus, l'autorité qui assurera la garde au cours du transfèrement, le lieu où le détenu sera trans-féré et la date de son retour. <p>Si les renseignements prévus aux alinéas c) et d) ne sont pas contenus dans la demande, ils sont transmis ultérieurement le plus rapidement possible.</p> <p>(3) Pour autant que nécessaire et dans la mesure du possible, les demandes d'entraide contiennent également les renseigne-ments suivants:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) l'identité et la nationalité de la ou des personnes faisant l'objet de l'enquête ou de la procédure et le lieu où elles se trou-vent; b) des précisions sur toute procédure particulière que l'État requérant souhaiterait voir suivie et les motifs pour ce faire; et c) une stipulation de confidentialité et les motifs la justifiant. <p>(4) Si l'État requis estime que les informations contenues dans la demande sont insuffisantes, il peut exiger que lui soient fournis des renseignements supplémentaires.</p> <p>(5) Les demandes sont faites par écrit. Dans les cas d'urgence ou si l'État requis le permet, la demande peut être formulée par</p>

verzoek per fax worden geformuleerd, waarna het onverwijld schriftelijk moet worden bevestigd.

Artikel 15

Centrale overheden

(1) Overeenkomstig dit Verdrag worden alle verzoeken en de antwoorden daarop overgezonden en ontvangen door de centrale overheden, waarbij de overzending langs diplomatieke weg evenwel niet wordt uitgesloten ingeval bijzondere omstandigheden zulks vereisen.

(2) Voor Canada wordt onder centrale overheid de Minister van Justitie verstaan of de ambtenaren die hij daartoe aanwijst, voor België de Minister van Justitie, zijn vertegenwoordiger of zijn gemachtigde.

Artikel 16

Vertrouwelijkheid

(1) De aangezochte Staat kan vragen dat de informatie, het overgelegde bewijsmateriaal of de bron die de informatie of het bewijs geleverd heeft, vertrouwelijk blijft of alleen wordt bekendgemaakt of aangewend in de omstandigheden die hij nader omschrijft.

(2) De verzoekende Staat stelt de aangezochte Staat in kennis van de mate waarin hij aan dat verzoek tegemoet kan komen. De aangezochte Staat moet dan beslissen of aan het verzoek tot rechtshulp gevolg wordt gegeven of de tenuitvoerlegging ervan wordt uitgesteld.

(3) De aangezochte Staat vrijwaart in de gevraagde mate de vertrouwelijke aard van het verzoek, van de inhoud ervan, van de bewijsstukken, alsook van iedere handeling die naar aanleiding van het verzoek wordt verricht, behalve in de mate noodzakelijk voor de uitvoering ervan.

(4) Indien geen gevolg kan worden gegeven aan het verzoek zonder afbreuk te doen aan het gevraagde vertrouwelijke karakter, brengt de aangezochte Staat zulks ter kennis van de verzoekende Staat, die moet beslissen of het verzoek al dan niet wordt gehandhaafd.

Artikel 17

Beperking bij de aanwending van inlichtingen

Alvorens de overgezonden informatie of het overgelegde bewijsmateriaal te kunnen aanwenden of verspreiden voor andere doeleinden van die vermeld in het verzoek, moet de verzoekende Staat de toestemming verkrijgen van de centrale overheid van de aangezochte Staat.

Artikel 18

Authentisering

Voor het bewijsmateriaal, de documenten en de inlichtingen die op grond van dit Verdrag worden overgezonden, gelden geen vormvereisten, behalve die bepaald in artikel 6.

télécopie, auquel cas la demande est promptement confirmée par écrit.

Article 15

Autorités centrales

(1) Aux termes du présent traité, toutes les demandes et leurs réponses sont transmises et reçues par les autorités centrales, sans que soit toutefois exclue, lorsque des circonstances particulières le requièrent, la transmission par la voie diplomatique.

(2) Au Canada, l'autorité centrale est constituée par le Ministre de la Justice ou par les fonctionnaires qu'il désigne; en Belgique, l'autorité centrale est constituée par le Ministre de la Justice, son représentant ou son délégué.

Article 16

Confidentialité

(1) L'État requis peut demander que l'information ou l'élément de preuve fourni ou encore que la source de l'information ou de l'élément de preuve demeure confidentielle ou ne soit divulguée ou utilisée qu'aux conditions qu'il spécifie.

(2) L'État requérant informe l'État requis de la mesure dans laquelle il peut accéder à la demande formulée par l'État requis. L'État requis détermine alors s'il refuse ou ajourne la suite à donner à la demande d'entraide.

(3) L'État requis protège, dans la mesure demandée, le caractère confidentiel de la demande, de son contenu, des pièces justificatives et de toute action entreprise par suite de cette demande, sauf dans la mesure nécessaire pour en permettre l'exécution.

(4) S'il ne peut être donné suite à la demande sans qu'il soit porté atteinte au caractère confidentiel postulé, l'État requis en informe l'État requérant qui décide de maintenir ou non sa demande.

Article 17

Restriction dans l'utilisation des renseignements

Avant d'utiliser ou de divulguer l'information ou l'élément de preuve fourni à des fins autres que celles énoncées dans la demande, l'État requérant doit obtenir le consentement de l'autorité centrale de l'État requis.

Article 18

Authentification

Les éléments de preuve, les documents et les renseignements transmis en vertu du présent traité ne requièrent aucune forme à l'exception de ce qui est indiqué à l'article 6.

<p>Artikel 19</p> <p><i>Talen</i></p> <p>(1) In voorkomend geval wordt bij de verzoeken en bij de bewijsstukken ervan een vertaling in een van de officiële talen van de aangezochte Staat gevoegd.</p>	<p>Article 19</p> <p><i>Langues</i></p> <p>(1) Est jointe aux demandes et à leurs pièces justificatives, le cas échéant, une traduction dans l'une des langues officielles de l'État requis.</p>
<p>Artikel 20</p> <p><i>Kosten</i></p> <p>(1) De aangezochte Staat draagt de kosten van de tenuitvoerlegging van het verzoek tot rechtshulp, met uitzondering van de hierna opgesomde kosten die voor rekening van de verzoekende Staat zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) alle kosten betreffende de overbrenging van personen op verzoek van de verzoekende Staat, naar of van het grondgebied van de aangezochte Staat, alsmede alle kosten en vergoedingen verschuldigd voor het verblijf van die persoon in de verzoekende of in de aangezochte Staat, naar aanleiding van een verzoek gedaan overeenkomstig de artikelen 8 (2), 9 of 11; b) de kosten en erelonen van deskundigen, ongeacht of zij werkzaam zijn geweest op het grondgebied van de aangezochte Staat of op dat van de verzoekende Staat. <p>(2) Indien blijkt dat de tenuitvoerlegging van het verzoek aanleiding geeft tot uitzonderlijke kosten, plegen de Verdragsluitende Staten overleg teneinde de voorwaarden te bepalen waaronder de gevraagde rechtshulp kan worden verleend.</p>	<p>Article 20</p> <p><i>Frais</i></p> <p>(1) L'État requis prend à sa charge les frais d'exécution de la demande d'entraide, à l'exception des frais suivants qui sont à la charge de l'État requérant:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) les frais afférents au transport de toute personne à la demande de l'État requérant, à destination ou en provenance du territoire de l'État requis et tous les frais et indemnités payables pendant que cette personne se trouve dans l'État requérant ou requis suite à une demande aux termes des articles 8 (2), 9 ou 11; b) les frais et honoraires des experts, qu'ils aient été entraînés sur le territoire de l'État requis ou sur celui de l'État requérant. <p>(2) S'il apparaît que l'exécution d'une demande implique des frais de nature exceptionnelle, les États contractants se consultent en vue de déterminer les modalités et conditions auxquelles l'entraide demandée pourra être fournie.</p>
<p>DEEL IV</p> <p>Slotbepalingen</p>	<p>PARTIE IV</p> <p>Dispositions finales</p>
<p>Artikel 21</p> <p><i>Andere vormen van rechtshulp</i></p> <p>Dit Verdrag vormt geen belemmering voor de rechtshulp die voortvloeit uit andere verdragen of overeenkomsten tussen de Verdragsluitende Staten, noch voor andere vormen van rechts-hulp tussen de bevoegde autoriteiten van de Verdragsluitende Staten.</p>	<p>Article 21</p> <p><i>Autres formes d'entraide</i></p> <p>Le présent traité ne fait pas obstacle à l'entraide judiciaire découlant d'autres traités ou arrangements entre les États contractants ni à d'autres formes d'entraide entre les autorités compétentes des États contractants.</p>
<p>Artikel 22</p> <p><i>Toepassingsgebied</i></p> <p>Dit Verdrag is van toepassing op alle verzoeken die worden voorgelegd na de datum van inwerkingtreding van het Verdrag, zelfs indien de betrokken feiten zich voor die datum hebben voorgedaan.</p>	<p>Article 22</p> <p><i>Champ d'application</i></p> <p>Le présent traité s'applique à toute demande présentée après la date de son entrée en vigueur même si les faits en cause sont survenus avant cette date.</p>
<p>Artikel 23</p> <p><i>Overleg</i></p> <p>De Verdragsluitende Staten plegen op verzoek van een van hen onverwijld overleg omtrent de interpretatie en de toepassing van het Verdrag.</p>	<p>Article 23</p> <p><i>Consultation</i></p> <p>Les États contractants se consultent promptement, à la demande de l'un d'entre eux, relativement à l'interprétation et l'application du présent traité.</p>

Artikel 24

Inwerkingtreding en opzegging

(1) Iedere Verdragsluitende Staat stelt de andere Staat ervan in kennis dat is voldaan aan de procedure noodzakelijk voor de inwerkingtreding van het Verdrag.

(2) Dit Verdrag treedt in werking de eerste dag van de tweede maand volgend op de datum van ontvangst van de laatste kennisgeving.

(3) Iedere Verdragsluitende Staat kan het Verdrag op ieder tijdstip opzeggen door de andere Staat langs diplomatieke weg van de opzegging kennis te geven. Deze opzegging wordt effectief een jaar na de datum van ontvangst van de betrekking.

TEN BLIJKE WAARVAN, de vertegenwoordigers van de twee Regeringen, daartoe gemachtigd, dit Verdrag hebben ondertekend en hun zegel eraan hebben gehecht.

GEDAAN te Brussel, op 11 januari 1996, in twee exemplaren, ieder in de Nederlandse, de Franse en de Engelse taal, de drie teksten zijnde gelijkelijk authentiek.

Voor de Regering van het Koninkrijk België:

Minister van Justitie,

Stefaan DE CLERCK.

Voor de Regering van Canada:

Buitengewoon en Gevolmachtigd Ambassadeur,

Jean-Paul HUBERT.

Article 24

Entrée en vigueur et dénonciation

(1) Chacun des deux États contractants notifiera à l'autre l'accomplissement des procédures requises pour l'entrée en vigueur du présent traité.

(2) Le présent traité entrera en vigueur le premier jour du deuxième mois suivant la date de réception de la dernière notification.

(3) Chacun des deux États pourra à tout moment dénoncer le présent traité en adressant à l'autre par la voie diplomatique, une notification de dénonciation. La dénonciation prendra effet un an après la date de réception de ladite notification.

EN FOI DE QUOI, les représentants des deux Gouvernements, autorisés à cet effet, ont signé le présent traité et y ont apposé leur sceau.

FAIT à Bruxelles, le 11 janvier 1996, en double exemplaires, en langues française, néerlandaise et anglaise, les trois textes faisant également foi.

Pour le Gouvernement du Royaume de Belgique:

Ministre de la Justice,

Stefaan DE CLERCK.

Pour le Gouvernement du Canada:

Ambassadeur Extraordinaire et Plénipotentiaire,

Jean-Paul HUBERT.

**VOORONTWERP VAN WET VOOR ADVIES
VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE**

Voorontwerp van wet houdende instemming met het Verdrag inzake rechtshulp in strafzaken tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Canada, ondertekend te Brussel op 11 januari 1996

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Het Verdrag inzake rechtshulp in strafzaken tussen de regering van het Koninkrijk België en de regering van Canada, ondertekend te Brussel op 11 januari 1996, zal volkomen gevolg hebben.

**AVANT-PROJET DE LOI SOUMIS
À L'AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT**

Avant-projet de loi important assentiment au Traité d'entraide judiciaire en matière pénale entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement du Canada, signé à Bruxelles le 11 janvier 1996

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Le Traité d'entraide judiciaire en matière pénale entre le gouvernement du Royaume de Belgique et le gouvernement du Canada, signé à Bruxelles le 11 janvier 1996, sortira son plein et entier effet.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE
33.097/2

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, op 4 maart 2002 door de vice-eerste minister en minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een voorontwerp van wet «houdende instemming met het Verdrag inzake rechtshulp in strafzaken tussen de Regering van het Koninkrijk België en de Regering van Canada, ondertekend te Brussel op 11 januari 1996», het op 2 juli 2002 het volgende advies geven:

OPMERKINGEN OVER DE WETGEVINGSTECHNIEK

1. De afdeling wetgeving heeft er reeds meermaals op gewezen dat verdragen gesloten worden tussen Staten en niet tussen regeringen en dat dit gegeven tot uiting moet komen in de naamsvermelding van de verdragsluitende partijen.
2. In het opschrift en in artikel 2 van het wetsontwerp schrijven «gedaan» te Brussel en niet «ondertekend» te Brussel, overeenkomstig de terminologie van het verdrag in kwestie.

De kamer was samengesteld uit:

De heer P. QUERTAINMONT, staatsraad, voorzitter;

De heer J. JAUMOTTE en mevrouw M. BAGUET, staatsraden;

De heer M. FAUCONIER, toegevoegd griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de heer J. REGNIER, eerste auditeur-afdelingshoofd. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door mevrouw V. FRANCK, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer J. JAUMOTTE.

De griffier,

M. FAUCONIER.

De voorzitter,

P. QUERTAINMONT.

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT
33.097/2

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le vice-premier ministre et ministre des Affaires étrangères, le 4 mars 2002, d'une demande d'avis sur un avant-projet de loi «portant assentiment au Traité d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Gouvernement du Royaume de Belgique et le Gouvernement du Canada, signé à Bruxelles le 11 janvier 1996», a donné le 2 juillet 2002 l'avis suivant:

OBSERVATIONS DE LÉGISTIQUE

1. La section de législation a rappelé à plusieurs reprises que les traités sont conclus entre les États et non entre les gouvernements et que cette donnée doit transparaître dans l'identification des parties contractantes.
2. Dans l'intitulé et à l'article 2 du projet de loi, il convient d'écrire «fait» à Bruxelles, et non «signé» à Bruxelles, conformément à la terminologie du traité concerné.

La chambre était composée de :

M. P. QUERTAINMONT, conseiller d'État, président;

M. J. JAUMOTTE et Mme M. BAGUET, conseillers d'État;

M. M. FAUCONIER, greffier assumé.

Le rapport a été présenté par M. J. REGNIER, premier auditeur chef de section. La note du Bureau de coordination a été rédigée et exposée par Mme V. FRANCK, référendaire adjoint.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. J.-J. JAUMOTTE.

Le greffier,

M. FAUCONIER.

Le président,

P. QUERTAINMONT.